

**ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ
“พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด”**

วันที่ 11 กันยายน 2554

ณ ดึกสันต์ไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

**แนวทางการดำเนินงาน
ตามยุทธศาสตร์
พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด**

**ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดิน
เอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.)**

กระแสพระราชดำรัส
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

“.....เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากขอความร่วมมืออย่างจริงจังจากรัฐบาลและคนไทยทั้งชาติ นั่นคือ การแก้ปัญหายาเสพติดที่บ่อนทำลายสังคมไทยมาหลายสิบปีและนับวันแต่จะรุนแรงขึ้นสมัยก่อนชาวไทยภูเขาเคยปลูกฝิ่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอุตส่าห์หาหนทางต่างน้ำ ตั้งโครงการหลวงขึ้นมาแก้ไขชนชาวไทยภูเขาให้หันมาปลูกพืชเมืองหนาวแทน จนขณะนี้ พวกเขาเลิกปลูกฝิ่นไปแล้ว พืชเมืองหนาวทำรายได้ดีกว่ามาก ข้าพเจ้าก็นึกว่าจะเบาใจเรื่องยาเสพติดไปได้ ที่ไหนได้ กลับมีผู้ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติดและยังมีผู้ลักลอบผลิตอีกด้วย โดยเฉพาะชนิดที่แพร่ได้เร็วยิ่งกว่าเชื้อโรค คือ ยาบ้า เพราะสารตั้งต้นในการผลิตยาบ้าหาได้ง่าย ผลก็คือ คนไทยตกเป็นทาสยาบ้าแล้ว ล้าน ๆ คน ข้าพเจ้าไม่สบายใจเลยที่มีข่าวว่า ยาบ้ามีขายทุกตรอกซอกซอย แม้กระทั่งในโรงเรียน หรือ ในวัด ผู้ผลิตยาเสพติดและผู้ขายกำลังทำตนเป็นฆาตกรฆ่าลูกหลานไทยอย่างเลือดเย็น น่ากลัวเหลือเกิน

เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๖ ข้าพเจ้าได้เคยมอบเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหายาเสพติด ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้นำเงินนี้ไปสมทบกับงบประมาณของสำนักงาน จัดตั้งเป็นกองทุนต่อต้านยาเสพติดขึ้น โดยขอใช้ชื่อว่า กองทุนแม่ของแผ่นดิน มอบให้หมู่บ้านที่เข้าร่วมการแก้ปัญหายาเสพติดในปี พ.ศ.๒๕๔๗ จำนวน ๖๗๒ หมู่บ้าน

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า รัฐบาลจะสานต่อโครงการนี้ อนึ่งถ้าสังคมไทยปล่อยให้รัฐบาลทำงานฝ่ายเดียวคงไม่สำเร็จ คนไทยทุกคนต้องผนึกกำลังมาช่วยกัน โดยเริ่มจากคนในครอบครัวก่อน ต่อจากนั้นคือ คนในสังคมทั้งหมดต้องช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้แก่กันและกัน ควรต่อต้านและประณามผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ทำไมปล่อยให้ลูกหลาน ติดยา โดยไม่พาไปรักษา ท่านต้องใช้เวลา และกำลังใจในการฟื้นฟูลูกหลานที่ติดยา เพื่อให้เขากลับคืนมาเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคม และเป็นกำลังของครอบครัวต่อไป.....”

พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔
ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

เจตนารมณ์

๑. สถานการณ์ปัญหาหยาเสพติด	๑
๒. การดำเนินงานที่ผ่านมา	๕
๓. นโยบายรัฐบาล	๖
๔. แนวความคิดการดำเนินยุทธศาสตร์	๗
๕. วัตถุประสงค์	๘
๖. เป้าหมาย	๘
๗. กลยุทธ์การดำเนินงาน	๑๐
๘. แผนงาน/แนวทางปฏิบัติ	๑๓
๙. ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์	๓๑
๑๐. กลไกและโครงสร้างการบริหารจัดการ	๓๑
๑๑. การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	๓๓

แนวทางการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด

เจตนารมณ์

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยพสกนิกรชาวไทยที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาเสพติด และทรงพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ริเริ่มโครงการหลวง และ หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อการแก้ไข ปัญหาเสพติด

ในปีมหามงคล พ.ศ. ๒๕๕๕ ขอเชิญชวนชาวไทยทุกภาคส่วน น้อมนำกระแสพระราชดำรัสของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ร่วมแสดงเจตนารมณ์และมุ่งมั่นเป็นพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

๑. สถานการณ์ปัญหาเสพติด

หลังจากรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ และดำเนิน ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยกำหนด Roadmap การต่อสู้กับยาเสพติด และ ปฏิบัติการกวาดล้าง ยาเสพติดมาเป็นระยะ ทำให้สถานการณ์ปัญหาเสพติดลดความรุนแรงลงจนไม่ส่งผลกระทบต่อความ เดือดร้อนของประชาชนโดยทั่วไปมาเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง ปัจจุบัน สถานการณ์ยาเสพติดหวนกลับมา เป็นปัญหาสำคัญและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมีความรุนแรงมากขึ้นใกล้เคียงกับระดับก่อนประกาศสงคราม กับยาเสพติด จากผลการสำรวจความรุนแรงของปัญหาเสพติดในเดือน ธันวาคม ๒๕๔๗ อยู่ที่ร้อยละ ๑.๘ ความรุนแรงของปัญหาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงผลการสำรวจครั้งล่าสุดในเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๔ ความรุนแรงของปัญหาอยู่ที่ร้อยละ ๒๓.๔ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งเนื่องมาจากพลังแผ่นดินทุก ภาคส่วนยังไม่เข้มแข็งพอที่จะผนึกกำลังเป็นวาระของคนในชาติที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหานำไปสู่ชัยชนะ อย่างยั่งยืน รวมทั้งจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมภายในประเทศที่ส่งผลทำให้ผู้คนส่วนหนึ่งตกเป็นเหยื่อ ของยาเสพติด ควบคู่กับปัจจัยจากภายนอกประเทศที่ยังคงส่งผลทำให้ปัญหาการผลิตและนำเข้ายาเสพติด ยังคงเป็นปัญหาสำคัญ

จากการประเมินสถานะของปัญหายาเสพติด มีสถานการณ์สำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะที่ผ่านมา โดยปัจจัยเงื่อนไขที่ทำให้ปัญหาเสพติดดำรงอยู่และจะขยายตัวรุนแรงขึ้น ดังนี้

๑.๑ สถานการณ์ด้านการผลิต การค้า และนำเข้ายาเสพติด (Supply)

๑.๑.๑ สถานการณ์ภายนอกประเทศ จากข้อมูลการข่าวพบการลำเลียงสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือเป็นจำนวนมาก ทำให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศดังกล่าวมีศักยภาพผลิตยาเสพติดได้อย่างไม่จำกัด แต่ในปัจจุบันประมาณการปริมาณยาเสพติดที่พักคอยอยู่นอกประเทศ มียาบ้าประมาณ ๘๐-๑๐๐ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑,๕๐๐ กิโลกรัม และเฮโรอีน ๑,๕๐๐ กิโลกรัม โดยร้อยละ ๘๐ เป็นของกองทัพสหรัฐอเมริกา (UWSA)

๑.๑.๒ สถานการณ์การผลิต ปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดหวนกลับมาในประเทศอีกครั้ง ปัจจัยทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านยังคงทำให้แหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน สามารถจับกุมแหล่งผลิตได้ ๑๔ ครั้ง ในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ส่วนมากเป็นแหล่งผลิตอัดเม็ดยาบ้าขนาดเล็ก และมีบางแห่งเป็นแหล่งผลิตหัวเชื้อยาบ้า ในลักษณะ KITCHEN LAB แต่ในปี ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบันพบแหล่งผลิตอัดเม็ดที่ใช้เครื่อง Rotary ซึ่งสามารถอัดเม็ดได้ครั้งละมากๆ เพิ่มขึ้น สำหรับเมทแอมเฟตามีน มีลักษณะผลึกใส หรือที่เรียกว่า ICE ซึ่งเป็นเมทแอมเฟตามีนที่มีความบริสุทธิ์สูง พบว่ามีการลักลอบนำเข้าและแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น

ในขณะเดียวกัน พบว่ามีการลักลอบลำเลียงยาแก้ปวดสูตรผสมซูโดอีเฟดรีน ทั้งที่ผลิตในประเทศไทย และนำเข้าจากต่างประเทศจำนวนมาก ไปสู่แหล่งผลิตเมทแอมเฟตามีนในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสกัดสารซูโดอีเฟดรีน มาใช้ในการผลิตยาบ้าและไอซ์ ทดแทนสารอีเฟดรีนและซูโดอีเฟดรีนบริสุทธิ์ที่ถูกควบคุมอย่างเข้มงวด แม้จะมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคในการร่วมมือด้านการข่าวปราบปรามในระดับปฏิบัติการ รวมทั้งการดำเนินมาตรการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการควบคุมปัญหา จำเป็นต้องยกระดับความร่วมมือกับต่างประเทศเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก โดยบูรณาการอย่างเชื่อมโยงกับภารกิจการสกัดกั้นภายในประเทศ

๑.๑.๓ สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติด ภาคเหนือตอนบนยังคงเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดที่สำคัญ ยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐ ลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านทางชายแดนภาคเหนือ ในพื้นที่ ๑๔ อำเภอ ๓ จังหวัด (เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน) ในขณะเดียวกันการนำเข้าในพื้นที่ภูมิภาคด้านอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการนำเข้าจากกลุ่มผู้ค้าและลำเลียงยาเสพติดข้ามชาติผ่านทางอากาศยานสุวรรณภูมิมีความสำคัญมากขึ้น

๑.๑.๔ สถานการณ์การค้าและแพร่ระบาด ผู้ค้ายาเสพติดที่ถูกจับกุมดำเนินคดีในช่วงระยะที่ผ่านมา แม้จะถูกดำเนินคดีด้วยมาตรการตามกฎหมายแต่ยังคงมีพฤติการณ์ความเคลื่อนไหวโดยการติดต่อสั่งการค้ายาเสพติดจากเรือนจำ ซึ่งพบว่าผู้ต้องขังหลายรายมีศักยภาพและความเคลื่อนไหวสูง และมีเครือข่ายที่สามารถติดต่อกับผู้ต้องขังในเรือนจำอื่นๆ และผู้ร่วมงานภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง พบนักค้ายาเสพติดรายเก่าบางส่วนที่กลับมาเคลื่อนไหวใหม่ ในขณะที่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นในการลักลอบนำยาเสพติดจากภูมิภาคอื่นเข้ามาจำหน่ายในประเทศ

เครือข่ายชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวไนจีเรีย อิหร่าน ปากีสถาน จีน สิงคโปร์ อินเดีย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ซึ่งแต่ละปีถูกจับกุมได้เฉลี่ย ๒,๕๐๐ คดี นอกจากนี้ยังคงมีผู้ค้ารายใหม่เข้าสู่วงจรการค้าเพิ่มขึ้น โดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนเข้าไปมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง สำหรับนักค้าระดับขายส่ง/รายย่อยแพร่กระจายตามชุมชน/หมู่บ้าน และค้ายาเสพติดด้วยความระมัดระวังตัวมากขึ้น ขณะที่ผู้เสพพัฒนาตัวขึ้นเป็นนักค้ารายย่อยตามชุมชนต่างๆ

๑.๑.๕ การจับกุมคดียาเสพติด “เพิ่มขึ้น” อย่างต่อเนื่อง จากปี ๒๕๔๙ จำนวน ๘๓,๓๓๔ คดี ผู้ต้องหา ๙๒,๑๖๒ คน เพิ่มเป็น ๑๗๑,๑๙๘ คดี ผู้ต้องหา ๑๘๖,๓๓๒ คน ในปี ๒๕๕๓ และในปี ๒๕๕๔ คาดว่าสถิติการจับกุมจะใกล้เคียงกับปี ๒๕๕๓ โดยข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๖๓,๙๓๕ คดี ผู้ต้องหา ๖๙,๘๖๗ คน เช่นเดียวกับจำนวนผู้เข้ารับการรักษา เพิ่มขึ้นจาก ๕๐,๑๘๐ คนในปี ๒๕๔๙ เป็น ๑๑๕,๓๔๗ คน ในปี ๒๕๕๓ ซึ่งปัญหายาเสพติดในขณะนี้ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงจำเป็นต้องพัฒนาด้านการข่าว การสืบสวนปราบปรามและดำเนินการด้านทรัพย์สิน ระบบการอำนวยความสะดวก เครื่องมือ กลไก รวมทั้งความร่วมมือกับต่างประเทศให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินคดีตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๑.๒ สถานการณ์ด้านผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)

ปัญหาสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดภายในประเทศขยายตัว คือ ยังคงมีผู้เสพผู้ติดยาซึ่งเป็นตลาดรองรับยาเสพติดจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเยาวชนซึ่งมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มอายุลดลง รวมทั้งผู้เสพติดยาใหม่ที่เข้าสู่วงจรปัญหา ในขณะที่ยังมีผู้เสพติดยาส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ติดยาเรื้อรังเริ่มมีอาการทางจิตและประสาทก่อผลกระทบสร้างความเดือดร้อนต่อสังคมอย่างมาก

จากปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องบูรณาการและบริหารจัดการระบบการบำบัดรักษาทั้ง ๓ ระบบ ได้แก่ ระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ ให้ประสานสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างจริงจัง และดำเนินการให้ครบวงจรไปถึงขั้นการติดตาม ช่วยเหลือ ดูแล และพัฒนาหลังการบำบัดจนทำให้ผู้เสพผู้ติดยากลับมาเป็นกำลังของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

๑.๓ สถานการณ์ด้านกลุ่มเสี่ยง (Potential Demand)

กลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ทำให้ปัญหาด้าน Demand ไม่ลดลง เนื่องจากจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้เสพติดยาที่เข้ารับการรักษาในแต่ละปี เป็นผู้เสพติดยาใหม่

กลุ่มผู้เข้าไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีแนวโน้มเป็นกลุ่มเยาวชน และวัยแรงงานมากขึ้น โดยอายุของผู้เข้ามาเกี่ยวข้อง มีแนวโน้มลดลงมาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี โดยพิจารณาจากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษาเปรียบเทียบตั้งแต่ ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓ พบว่า ผู้เข้ารับการรักษาที่เป็นผู้เสพรายใหม่มีช่วงอายุระหว่าง ๑๕-๑๙ ปี มากที่สุด โดยในปี ๒๕๕๑ มีจำนวน ๓,๔๗๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙๙ ปี ๒๕๕๒ มีจำนวน ๓,๗๑๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๑๙ และปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๔,๑๕๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๑ โดยหากจะดำเนินการป้องกันต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่อ่อนช่วงอายุดังกล่าว คือ ควรเริ่มตั้งแต่ ๗-๑๙ ปี ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๑๑,๗๓๔,๗๔๒ คน จากข้อมูลประมาณการ

ประชากรไทย ปี ๒๕๕๓ ทั้งหมด ๖๒.๕ ล้านคน อยู่ในระบบการศึกษา ๙,๖๑๘,๔๔๖ คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน ๔,๘๑๗,๗๖๔ คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๓,๘๒๖,๕๐๗ คน และระดับอาชีวศึกษา จำนวน ๙๗๔,๑๗๕ คน และอยู่นอกระบบการศึกษา จำนวน ๒,๑๑๖,๒๙๖ คน และเมื่อประมาณการจำนวนประชากรที่ต้องเร่งป้องกันและที่มีโอกาสเสี่ยงสูง โดยคิดคำนวณจากสัดส่วนความเสี่ยงของข้อมูลการติดตามสภาวะการณืเด็กและเยาวชน (Child Watch) ในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ พบว่ามีจำนวนประมาณ ๒,๙๖๒,๙๘๑ คน แบ่งเป็นประชากรในโรงเรียนประมาณ ๘๔๖,๖๘๕ คน และประชากรนอกโรงเรียนประมาณ ๒,๑๑๖,๒๙๖ คน

ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวเนื่องกับปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมยังคงเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เด็กเยาวชนตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะความอ่อนแอของสถาบันสังคมและครอบครัว ปัญหาความยากจน ปัญหาความไม่เป็นระเบียบและการปล่อยปละละเลยต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของสถานบันเทิง สถานบริการ หอพักและแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องควบคุมและจัดระเบียบ เพื่อมิให้พื้นที่เสี่ยงดังกล่าวเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนและแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง รวมทั้งกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดป้องกันมิให้เด็กเยาวชนโดยทั่วไป ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่มิให้ตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรของปัญหา

๑.๔ สถานการณ์ด้านพื้นที่

หมู่บ้านและชุมชนเป็นจุดแตกหักในการเอาชนะยาเสพติด จากหมู่บ้าน/ชุมชนรวมทั่วประเทศ ๘๔,๓๐๒ แห่ง ช่วงระหว่างปี ๒๕๔๗-๒๕๕๔ ได้มีการประกาศเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งมีศักยภาพในการเฝ้าระวังดูแลปัญหาเสพติดควบคู่กับการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคม รวม ๑๒,๑๘๙ แห่ง จำเป็นต้องรักษาสถานภาพและพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการขยายพื้นที่อย่างมีคุณภาพ

๑.๕ ปัญหาเสพติดเกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม และความมั่นคงตามชายแดน จากการตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนคดียาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.กับฐานข้อมูลจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร สพฐ. และกองบังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยี สทศ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๓ พบผู้ต้องหาคดียาเสพติดเริ่มต้นจากคดียาเสพติดก่อน แล้วไปกระทำผิดคดีอาชญากรรม ร้อยละ ๖๐.๑ นอกจากนี้ข้อมูลการข่าวพบเครือข่ายยาเสพติดตามแนวชายแดนโดยเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเชื่อมโยงกับการค้าสินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน และการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่

๑.๖ เจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การจับกุมเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน เฉลี่ยปีละ ๑๐๐ คน ส่วนมากเป็นทหาร ตำรวจ (ชั้นประทวน) และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เช่น อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๑.๗ ประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สถาบันทางวิชาการประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๑.๒ ล้านคน หรือสัดส่วน ๑๙ คน ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน และเมื่อสำรวจความชุกของปัญหาเสพติดในระดับหมู่บ้าน จากฐานข้อมูลการข่าว การสำรวจของหน่วยงาน ภาคประชาสังคม

และสถิติจับกุม-บำบัดรักษา พบว่าหมู่บ้าน/ชุมชนในประเทศไทยทั้งหมด ๘๔,๓๐๒ หมู่บ้าน แบ่งเป็นหมู่บ้านที่ปรากฏข้อมูลว่ามีปัญหายาเสพติดหนาแน่นมาก ๑๑,๐๓๘ หมู่บ้าน (๑๓.๐๙) ปานกลาง ๑๘,๑๙๒ หมู่บ้าน (๒๑.๕๘) น้อย ๓๑,๓๕๔ หมู่บ้าน (๓๗.๑๙) และไม่มีปัญหา ๑๙,๖๑๖ หมู่บ้าน (๒๓.๒๓) สำหรับความชุกของปัญหาในระดับอำเภอ พบความชุกมาก ๓๓๘ อำเภอ (๓๖.๓๘) ปานกลาง ๔๔๖ อำเภอ (๔๘.๐๑) ความชุกน้อย ๑๔๔ อำเภอ (๑๕.๕) และไม่มีปัญหา ๑ อำเภอ (๐.๑๑)

๑.๘ โไอซ์ เป็นยาเสพติดที่เริ่มขยายฐานตลาดผู้เสพลงสู่ระดับล่าง โไอซ์ กลายเป็นตัวยาที่มีแนวโน้มระบาดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และกระจายไปทุกพื้นที่ ด้วยกลยุทธ์การขายที่ขึ้นตามกำลังซื้อ ด้วยการแบ่งบรรจุในขนาดที่เล็กลง ทำให้โไอซ์เข้าถึงลูกค้าระดับล่างได้เร็วขึ้น จากสถิติ ปี ๒๕๔๙ จับกุมได้ ๙๘๘ คดี ของกลาง ๙๔ ก.ก. เพิ่มเป็น ๗๕๒๓ คดี ของกลาง ๗๐๐ ก.ก. และปี ๒๕๕๔ (ข้อมูล ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔) จับกุมได้ ๔,๕๑๖ คดี ของกลาง ๕๓๔ ก.ก. ขณะที่ ยาบ้า ยังคงครองอันดับการค้าและแพร่ระบาดสูงสุด จาก ๕๙,๐๐๐ คดี ของกลาง ๑๒,๔๘๙,๔๐๑ เม็ดในปี ๒๕๔๙ เพิ่มเป็น ๑๓๘,๐๙๕ คดี ของกลาง ๕๐,๓๒๗,๘๗๕ เม็ด ในปี ๒๕๕๓ สำหรับปี ๒๕๕๔ จับกุมได้ ๔,๕๑๖ คดี ของกลาง ๒๖,๖๕๗,๙๗๖ เม็ด

๒. การดำเนินงานที่ผ่านมา

ช่วงการประกาศสงครามขึ้นเด็ดขาดกับยาเสพติด (กุมภาพันธ์ - ธันวาคม ๒๕๕๖) ได้ดำเนินกลยุทธ์ แยกสลายทำลายโครงสร้างปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และกลุ่มผู้ค้ารายย่อย มาฟื้นฟูพัฒนาให้กลับมาเป็นพลังแผ่นดิน ควบคู่กับการกดดันและปราบปรามขึ้นเด็ดขาดกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติด รายสำคัญที่ไม่เลิกพฤติกรรม รวมทั้งได้มีความพยายามที่จะฟื้นฟู ดูแล พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนให้เข้ามาเฝ้าระวังดูแลปัญหาและนำไปสู่ความยั่งยืน ส่งผลให้มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด มารายงานตัวเข้ารับการบำบัดรักษา กว่า ๓๐๐,๐๐๐ คน ผู้ค้ามารายงานตัว กว่า ๔๓,๐๐๐ คน ซึ่งส่วนหนึ่งได้นำเข้ารับการอบรมปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมให้ เละ เลิก เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งได้มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน และกลุ่มพลังแผ่นดินในการเฝ้าระวังดูแล ป้องกันและแก้ไขปัญหา มีผู้ประสานพลังแผ่นดินทุกหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิก TO BE NUMBER ONE ในชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ทั่วประเทศ

การดำเนินยุทธศาสตร์และปฏิบัติการต่อเนื่องเป็นระยะ จนถึงปฏิบัติการล่าสุด เป็นความพยายามในการชี้สถานการณ์ปัญหาที่ตรงจุด และกำหนดภารกิจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกของสังคมเพื่อเป็นรั้วป้องกันยาเสพติดซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งบรรลุถึงขั้นที่จะเอาชนะยาเสพติด ซึ่งเป็นภารกิจที่จะต้องดำเนินการในช่วงระยะต่อไป

๓. นโยบายรัฐบาล

รัฐบาลภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๓-๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยในด้านของยาเสพติด ได้มีการบรรจุไว้ในนโยบายของรัฐบาล ดังนี้

“๑. นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก

๑.๒ กำหนดให้การแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดเป็น“วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลัก**นิติธรรม** ในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยมชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลัก ผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุก กับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด

๑.๕ รณรงค์สันติสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควบคู่ไปกับการขจัดความยากจน ยาเสพติด และอิทธิพลอำนาจมืด โดยน้อมนำกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักปฏิบัติในแนวทางสันติวิธี โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือ ในทุกภาคส่วนกับประชาชนในพื้นที่ อำนวยความยุติธรรมอย่างทั่วถึง เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและความเสมอภาค พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เคารพอัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่โดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ จะมีการบูรณาการการบริหารจัดการทุกภาคส่วนให้มีเอกภาพทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ รวมทั้งปรับปรุง พัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง ทันสมัยกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบอย่างเป็นธรรม

นโยบายที่จะดำเนินการภายในช่วงระยะ ๔ ปีของรัฐบาล

๒. นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ

๒.๓ พัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้กองทัพพัฒนาความสัมพันธ์ทางทหารกับมิตรประเทศ และมีความพร้อมในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ พัฒนาความสัมพันธ์ของหน่วยงาน ด้านความมั่นคงและกองทัพกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ กับประเทศเพื่อนบ้านบนพื้นฐานของการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตามหลักฐานพื้นฐานของกฎหมายและสนธิสัญญาที่มีอยู่เพื่อมิให้เป็นเงื่อนไขของความขัดแย้ง รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อระงับยับยั้งและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติดให้หมดไป

๒.๕ เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด องค์กรอาชญากรรมการค้ามนุษย์ ผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และบุคคลที่ไม่มีสถานะชัดเจน โดยการปรับปรุงระบบป้องกันและบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างเข้มงวด ดูแลให้ความเป็นธรรมและเฝ้าระวังไม่ให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงและความสงบสุขภายในประเทศควบคู่ไปกับการจัดการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ภายใต้ความสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงของชาติกับการดูแลสิทธิขั้นพื้นฐาน

๔. นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต

๔.๓ นโยบายการพัฒนาคุณภาพของประชาชน

๔.๓.๖ ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และพละนาฏยที่ดี สร้างนิสัยความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นมั่วสุมกับอบายมุขและยาเสพติด”

๔. แนวความคิดการดำเนินยุทธศาสตร์

๔.๑ การแก้ไขและพลิกสถานการณ์ให้สามารถเอาชนะยาเสพติดจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนจนเกิดเป็นพลังแผ่นดิน ซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญลำดับแรกในการเอาชนะยาเสพติด

๔.๒ การแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องตัดวงจรปัญหา ๓ วงจร อันได้แก่ การลดปัญหาการผลิต การค้ายาเสพติด การลดปัญหาผู้เสพยาเสพติด การแก้ไขกลุ่มเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาเสพติดรายใหม่

แนวทางการเอาชนะยาเสพติดตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดนี้ มุ่งการดำเนินยุทธศาสตร์ด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชาติทุกภาคส่วน โดยไม่ก่อเกิดผลกระทบในทางลบเพื่อเป็นรากฐานการนำไปสู่ความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหายา จึงดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

ใช้หลักเมตตาธรรม ในการตัดวงจรด้านผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบและเดือดร้อนมากที่สุด จำเป็นต้องได้รับการเยียวยารักษาโดยเร่งด่วนอันเป็นการคืนคนสู่อบครวั ชุมชนสังคมและประเทศชาติด้วยความเข้มแข็งและกระบวนการมีส่วนร่วมของพลังสังคมและพลังชุมชน

การตัดวงจรกลุ่มเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ ด้วยการแก้ปัญหาในกลุ่มเสี่ยง พื้นที่เสี่ยง และสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน

การลดปัญหาการผลิตการค้ายาเสพติด ด้วยการปราบปรามเพื่อนำผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติดมาลงโทษด้วยมาตรการทางกฎหมายและกลไกกระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ซึ่งจะต้องดำรงความเข้มแข็งเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาผู้เสพยาเสพติดและกลุ่มเสี่ยง

สร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศในทุกระดับ เพื่อหยุดยั้งการผลิต และร่วมมือกันในการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้า/ส่งออกยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ทั้งนี้ การตัดวงจรปัญหาแต่ละด้าน ต้องมีการดำเนินยุทธศาสตร์ทุกด้านอย่างบูรณาการและผสมผสานสอดคล้องสัมพันธ์กัน ตามสถานการณ์ของพื้นที่ โดยมุ่งต่อเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ตาม Roadmap แต่ละระยะร่วมกัน

๔.๓ ความยั่งยืนของการเอาชนะยาเสพติดอยู่ที่ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่จะสามารถเฝ้าระวัง ดูแลและแก้ปัญหาต่อเนื่องในระยะยาว จึงเป็นจุดแตกหักของปัญหา เงื่อนไขความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีความเอาใจจริงเอาใจจ้งในระดับพื้นที่ โดยการบูรณาการและการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานองค์กรทุกระดับทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และท้องถิ่น ยึดหลักการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำงาน สร้างเอกภาพในการทำงานแบบบูรณาการ

แนวทางหลักของการบริหารจัดการจึงใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลาง โดยให้อำนาจกับผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่จะระดมสรรพกำลังในพื้นที่ โดยมีคณะผู้บริหารในพื้นที่ ประกอบด้วย ... ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตในจังหวัด ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารในพื้นที่... ร่วมเป็นที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหา โดยมีทีมปฏิบัติการระดับอำเภอ ประกอบด้วยนายอำเภอ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสาธารณสุขอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ และ ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ เป็นแกนขับเคลื่อนการทำงานร่วมกับผู้นำและแกนนำในหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น โดยกระบวนการประชาคมเป็นหลัก

๔.๔ การปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด มุ่งให้สามารถลดความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดจนไม่กระทบความเดือดร้อนและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในทุกพื้นที่ภายในระยะเวลา ๑ ปี และมุ่งดำเนินงานมาตรการต่อเนื่องโดยปฏิบัติการตามสถานการณ์เป็นระยะ ควบคู่กับการกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อกำหนดแนวทางสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระยะยาว ให้สอดคล้องรองรับเป้าหมายและทิศทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) และแผนการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล

๕. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด คือ ยุติสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด ที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงและความสงบสุขของประชาชนและสังคมให้ได้อย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยพลังแผ่นดินทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันลดความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติด จนไม่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชน ภายในระยะเวลา ๑ ปี (ปี ๒๕๕๕)

๖. เป้าหมาย

๖.๑ พื้นที่เป้าหมาย

๖.๑.๑ กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการทุกจังหวัดทั่วประเทศ เป็นพื้นที่ลดระดับปัญหา ยาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตาม วาระแห่งชาติ

๖.๑.๒ กำหนดพื้นที่เป้าหมายสำคัญที่มีสถานะของปัญหา ยาเสพติดในเกณฑ์สูง ที่ต้องเร่งรัดและลดระดับความรุนแรงของปัญหา ด้วยการจัดองค์การอำนวยการประสานและกำหนดแผนปฏิบัติการเป็นการเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา ได้แก่

๖.๑.๒.๑ พื้นที่กรุงเทพมหานคร จากสถานะที่เป็นพื้นที่ค่าและแพร่ระบาดมากที่สุดของประเทศ

๖.๑.๒.๒ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน จากสถานะที่เป็นพื้นที่ด่านหน้าการสกัดกั้นยาเสพติด ที่มีปริมาณการลักลอบนำเข้ายาเสพติดสูงที่สุด

๖.๑.๒.๓ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี จากสถานะที่เป็นพื้นที่ปัญหาด้านความมั่นคงที่มีปัญหาเกี่ยวเนื่องกับปัญหายาเสพติด และเป็นพื้นที่ที่ถูกกำหนดนโยบายเร่งด่วนอีกปัญหาหนึ่งของรัฐบาล

๖.๑.๓ เป้าหมายในระดับพื้นที่ จำแนกการดำเนินการเป็น

๖.๑.๓.๑ กำหนดพื้นที่ทุกอำเภอทั่วประเทศเป็นพื้นที่ปฏิบัติการลดปัญหายาเสพติด โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ ๓๓๘ อำเภอ/เขตที่มีระดับความหนาแน่นของปัญหาในเกณฑ์สูง ที่จะต้องใช้สรรพกำลังเพิ่มมากขึ้น

๖.๑.๓.๒ กำหนดพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ เป็นพื้นที่ปฏิบัติการ โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ปรากฏข่าวสารว่ามีปัญหาในระดับมากและปานกลาง ประมาณ ๖๐,๕๘๔ หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นความเร่งด่วนที่จะพิสูจน์สถานะปัญหาและแก้ไข

๖.๑.๔ กำหนดหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นพื้นที่ต้องรักษาสถานภาพและพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่อยู่เดิม ๑๒,๑๘๙ หมู่บ้าน/ชุมชน และ หมู่บ้านที่เตรียมขยายเป็นกองทุนแม่ของแผ่นดินเพิ่มเติมอย่างมีคุณภาพในปี ๒๕๕๕ ในกรุงเทพมหานครและทุกจังหวัด

๖.๒ ประมาณการเป้าหมายบุคคล

๖.๒.๑ ลดจำนวนผู้เสพยาเสพติดทั่วประเทศ ด้วยการนำเข้าบำบัดรักษา เป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างจริงจัง โดยหากสามารถลดได้ถึงจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ คน อย่างมีคุณภาพและให้ความสำคัญกับกระบวนการดำเนินการ และติดตาม ช่วยเหลือ พื้นฟู และแก้ไขปัญหาลึกซึ้ง จนบุคคลเหล่านี้ ไม่กลับมามีพฤติกรรมด้านยาเสพติดซ้ำอีก ประมาณ ๘๐% ใน ๑ ปี

๖.๒.๒ สร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดเพิ่มขึ้นให้กับเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง (อายุ ๗-๑๙ ปี)

๖.๒.๓ ปรามปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดระดับต่างๆในทุกจังหวัดให้มีผลเพิ่มขึ้น และดำเนินการมาตรการทางด้านทรัพย์สินในคดีที่เข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย รวมทั้งเพิ่มการดำเนินการตามมาตรการบังคับโทษปรับ ให้ได้ประมาณ ๘,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ คดี ในปี ๒๕๕๕ เพื่อตัดวงจรในด้าน supply ตามหลักนิติธรรม

๖.๒.๔ ดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๖.๒.๕ ดำเนินการต่อผู้ต้องขังในเรือนจำที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

๗. กลยุทธ์การดำเนินงานของรัฐบาล

รัฐบาล ถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง และน้อมนำกระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในเรื่องยาเสพติดมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการ คือ **๗ แผน ๔ ปรับ ๓ หลัก ๖ เร่ง** เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด

๗ แผน ประกอบด้วย

แผนที่ ๑ แผนสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด เป็นแผนที่ทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ ประมาณ ๘๕,๐๐๐ แห่ง มีการรวมตัวเป็นพลังแผ่นดิน และใช้พลังที่รวมตัวนี้ดำเนินการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้ง ส่งเสริมให้องค์กรหน่วยงาน โรงเรียน สถานประกอบการ ภาคเอกชนทุกแห่ง ได้รวมกันเป็นพลังแผ่นดินทั่วประเทศ รัฐบาลหยิบยกแผนนี้ เป็นแผนแรก เพื่อต้องการสื่อให้สาธารณชนทั้งประเทศได้ระลึกว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วน

แผนที่ ๒ แผนการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) เป็นแผนที่ลดจำนวนผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทย ประมาณการว่า จำนวนผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทยในขณะนี้ กว่า ๑.๒ ล้านคน ตั้งเป้าหมายไว้ว่าในปีแรกจะดำเนินการให้ได้ถึง ๔๐๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ โดยจะดำเนินการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษาในทุกระบบ ทั้งระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด ระบบต้องโทษ จะขยายสถานบำบัดให้เพียงพอ และจะให้องค์กรภาคเอกชน ภาคชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันบำบัดรักษา รวมทั้งจะดำเนินการต่อผู้เสพให้ครบวงจร ทั้งการติดตาม ช่วยเหลือ ฟื้นฟู ดูแลผู้เสพในด้านอาชีพ การงาน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ ไม่กลับไปมีพฤติกรรมซ้ำอีก

แผนที่ ๓ แผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential Demand) เป็นแผนที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับประชาชน เยาวชนทั่วไป เยาวชนกลุ่มเสี่ยง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาเสพติดให้กับประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งจะเป็นการตัดการเพิ่มขึ้นของผู้เสพรายใหม่ โดยจะให้ความสำคัญในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทุกแห่ง รวมทั้ง ขจัดปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อต่อปัญหาเสพติดให้หมดไป จะสร้างคุณภาพชีวิต ทศนคติให้กับเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

แผนที่ ๔ แผนการปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย เป็นแผนที่ลดผู้ผลิต ผู้ค้าผู้ล่าเหยื่อยาเสพติดในทุกระดับ เพื่อตัดวงจรที่จะนำยาเสพติดมาขายน้อยลง รัฐบาลจะเน้นย้ำให้ใช้หลักการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด ใช้มาตรการทางด้านทรัพย์สิน การสืบสวนขยายผล เป็นแนวทางปฏิบัติหลัก จะมุ่งลดความเดือดร้อนของประชาชนต่อปัญหาการค้ายาเสพติดในชุมชน จะพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามยาเสพติด รวมทั้ง จะลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

แผนที่ ๕ แผนความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นแผนที่จะแสวงความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อร่วมกันปราบปรามการผลิตและค้ายาเสพติด มิให้ปัญหาเสพติดเป็นภัยของแต่ละประเทศ โดยจะเร่งรัดในด้านความร่วมมือในทุกด้าน ทั้งในด้านการข่าว การปราบปราม การปฏิบัติการร่วม รวมทั้ง ใช้นโยบายเชิงรุกการพัฒนาพื้นที่ชายแดนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อให้ชายแดนมีความเป็นอยู่อย่างสันติ

แผนที่ ๖ แผนสกัดกั้นยาเสพติด เป็นแผนที่จะดำเนินการมาตรการต่างๆ เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนทุกด้าน มิให้มีการลักลอบนำยาเสพติดสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างแนวสกัดกั้นที่มีประสิทธิภาพ โดยจะเสริมความมั่นคงตามแนวชายแดน เพิ่มการลาดตระเวน การตั้งจุดตรวจ จุดสกัดตามเส้นทางชายแดน การสร้างหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งตามแนวชายแดนเป็นหมู่บ้านสกัดกั้นยาเสพติดชายแดน จัดระเบียบหมู่บ้านตามแนวชายแดน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพจุดตรวจ จุดสกัดกั้นตามเส้นทางตอนในทั่วประเทศ ให้เป็นตาข่ายการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดทั่วประเทศ

แผนที่ ๗ แผนบริหารจัดการแบบบูรณาการ เป็นแผนที่ระดมสรรพกำลังทั้งประเทศเข้าแก้ไขปัญหาเสพติด มีการจัดองค์กร กลไกการแก้ไขปัญหาเสพติดทุกระดับ จะบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้าน โครงสร้าง กลไก การบริหารงบประมาณ การพัฒนากำลังคน การสร้างขวัญกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดดีเด่น ฯลฯ รวมทั้ง จะจัดการบูรณาการการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่ มอบหมายบุคคลรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพชัดเจน

๔ ปรับ เป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ ๔ อย่าง เพื่อให้การเอาชนะยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปรับที่ ๑ ปรับปรุงข้อมูล การข่าวให้ถูกต้อง ทันสมัย ซึ่งเป็นสิ่งชี้้นำการแก้ไขปัญหาข้อมูลสำคัญที่จะปรับปรุง ก็คือ ข้อมูลผู้ค้า ข้อมูลผู้เสพ ข้อมูลกลุ่มเสี่ยง ข้อมูลพื้นที่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ข้อมูลการดำเนินงาน โดยจะใช้ระบบคอมพิวเตอร์ เป็นส่วนจัดการข้อมูลให้เชื่อมโยงกัน จัดตั้งห้อง War Room ในทุกระดับทั้งในส่วนกลาง และจังหวัด มีการแสดงผลในระบบแผนที่ภูมิศาสตร์/GIS ตามหลักการจัดระบบจัดการข้อมูลสมัยใหม่

ปรับที่ ๒ ปรับบทบาท พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ การประกาศเรื่องยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ต้องการแสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการปฏิบัติปกติ จะต้องมีการมอบหมายปรับกำลัง ปรับบทบาทเจ้าหน้าที่ให้พร้อมทุ่มเทอย่างเต็มที่ โดยจะมีการมอบหมายหน้าที่หลัก-รองของการเป็นเจ้าภาพ มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการในทุกระดับ มีเจ้าหน้าที่หน่วยต่างๆมาปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีการคัดเลือก คัดสรรเจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพมาปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการรวมศูนย์บูรณาการกำลังการปฏิบัติงาน ที่สำคัญ การควบคุมพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้แสวงประโยชน์ต่อยาเสพติด ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งจะมีการลงโทษอย่างเด็ดขาด ทำให้ประชาชนไว้วางใจและเชื่อมั่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปรับที่ ๓ ปรับกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และภาคส่วนต่างๆมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินงาน จะต้องมีการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดฯ ที่นำผู้เสพเข้าระบบบังคับบำบัด จะต้องปรับแก้ให้คล่องตัว ลดขั้นตอน พระราชบัญญัติมาตรการฯ ที่ใช้ในการยึด आयัตทรัพย์สิน จะต้องปรับปรุงในด้านระเบียบ ระยะเวลา เพื่อให้เป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่มากยิ่งขึ้น รวมทั้ง จะพิจารณาเพิ่มบทบาท อำนาจให้กับชุมชนในการเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยถูกต้อง

ปรับที่ ๔ ปรับทัศนคติของสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ประชาชนทั้งประเทศรู้ว่า ยาเสพติด ไม่ใช่เรื่องของฝ่ายรัฐแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของประชาชนทั้งประเทศที่ต้องร่วมกันเป็นเจ้าของปัญหา ร่วมแก้ไข สังคมมีการปรับทัศนคติ ต่อผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ยุติพฤติกรรมแล้ว ด้วยการให้อภัย ให้การยอมรับ เปิดโอกาสให้ปรับปรุงตัว มีอาชีพการงานรองรับในหน่วยงานต่างๆ สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างปกติ

๓ หลัก ได้แก่ ยึด ๓ หลักในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

หลักที่ ๑ หลักการแก้ไขปัญหายาโดยใช้หลักเมตตา ความรักในเพื่อนมนุษย์ อยากเห็นคนผิดกลับตัวเป็นคนดี คืนความรักให้ครอบครัว คืนสุขให้ชุมชน โดยจะใช้มาตรการทางชุมชน มาตรการทางสังคม มาตรการประชาคม เพื่อให้เป็นกระแสของคนหมู่มาก ทำให้เกิดผลต่อผู้กระทำผิดยาเสพติดคิดละเลิกด้วยกระบวนการทางสังคม เว้นแต่ผู้ไม่ยินยอม ก็ดำเนินการอย่างจริงจัง ดังนั้น แผนงานทั้ง ๗ แผนจึงมีหลักนี้ แทรกอยู่

หลักที่ ๒ ยึดหลักนิติธรรม ใช้การบังคับ ป้องกัน ควบคุม การปราบปราม เป็นการใช้กระบวนการทางกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจังตามหลักนิติธรรม และโดยที่ความต้องการลด demand ผู้เสพให้มากที่สุด การจะลดผู้เสพได้ จะต้องดำเนินการในด้าน supply และด้านป้องกัน ควบคุมไปด้วย เพื่อตัดวงจรการค้า และป้องกันผู้เสพรายใหม่ จึงสามารถลดปัญหาได้อย่างแท้จริง ซึ่งก็คือ การบูรณาการมาตรการต่างๆ บนพื้นฐานของหลักนิติธรรม

หลักที่ ๓ หลักแก้ปัญหาโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง หรือ Area Approach โดยยึด จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เป็นตัวตั้งของการแก้ไขปัญหายา ให้พื้นที่ที่เป็นเจ้าของปัญหา สร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ ทั้งในด้านบทบาท อำนาจ การมอบหมาย การระดมสรรพกำลัง การงบประมาณ การบริหารจัดการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด /นายอำเภอ เป็นเจ้าภาพ และรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหายาเต็ม มี ๕ หน่วยหลักสำคัญ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ฝ่ายศึกษาธิการจังหวัด หน่วยงานด้านทหาร เป็นต้น

๖ เร่ง ได้แก่ การกำหนดการปฏิบัติที่เร่งด่วน ๖ เรื่องที่จะต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่

เร่งที่ ๑ เร่งดำเนินการในด้านข้อมูล ปัญหา ให้ทุกหน่วยหาข้อมูลปัญหายาเสพติดที่เป็นจริงในระดับพื้นที่ ในทุกจังหวัด โดยจะใช้วิธีการที่รอบคอบ ชัดเจน ใช้งานการข่าวขยายผลจากผู้เกี่ยวข้อง กับยาเสพติด จากประชาคมชุมชน ฯลฯ และให้ตรวจสอบต่างๆ อย่างถูกต้อง และใช้ข้อมูลนี้มาจัดทำแผนแก้ไขปัญหายา รวมทั้ง เร่งจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทุกระดับ

เรื่องที่ ๒ **เร่งลดจำนวนผู้เสียหายจากหมู่บ้าน/ชุมชน** โดยจะเร่งจัดทำแผนบำบัดรักษา ลดจำนวนผู้เสียหายเสพติดในพื้นที่โดยเร็ว ยึดคุณภาพ และจะดำเนินการให้ครบวงจร ทั้งการติดตามช่วยเหลือ พันฟู การแก้ไขปัญหามูลฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ให้การแก้ไขปัญหานั้นไปอย่างยั่งยืน

เรื่องที่ ๓ **เร่งแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศและการสกัดกั้นยาเสพติด** โดยจะเร่งประสานงาน ขยายความร่วมมือกับประเทศที่มีผลกระทบต่อปัญหาเสพติดกับประเทศไทยมากที่สุด ขยายความร่วมมือในระดับปฏิบัติให้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นตามแนวชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเป้าหมายเร่งด่วนอันดับแรก เพื่อลดปริมาณ นำเข้ายาเสพติดจากนอกประเทศให้เหลือน้อยที่สุด พร้อมกันนี้ จะเร่งการจัดตั้งจุดตรวจเส้นทางตอนในให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เรื่องที่ ๔ **เร่งปราบปรามผู้ค้า ลดความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหาเสพติด** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ค้าที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน-สังคม ที่ประชาชนร้องเรียนตามช่องทางต่างๆ และจะมีการแจ้งผลการดำเนินงานให้ประชาชนรับทราบ รวมทั้ง จะเร่งขยายผลการดำเนินงานในด้านยึดทรัพย์ผู้ค้าเสพติดตามหลักนิติธรรม ให้เพิ่มมากขึ้น

เรื่องที่ ๕ **เร่งแก้ไขปัญหายาเวยชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา** ที่เป็ความห่วงใยของพ่อแม่ผู้ปกครองทั่วประเทศ จะเร่งให้ทุกจังหวัดเข้มงวด กวดขันพื้นที่เสี่ยง ปักจ้ยเสพที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับชุมชนและสังคม ที่สำคัญ ได้แก่ สถานบันเทิง แหล่งมั่วสุมของเวยชน การรวมกลุ่ม รดซึ่งตามท้องถนน การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเวยชนกลุ่มเสี่ยง และมีผลต่อประชาชนผู้บริโภค นอกจากนี้ จะเร่งสร้างระบบป้องกัน และเฝ้าระวังเสพติดในสถานศึกษาในทุกจังหวัด เพื่อสร้างความสบายใจให้กับผู้ปกครอง

เรื่องที่ ๖ **เร่งสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง** โดยน้อมนำพระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ในเรื่อง โครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์พระราชทานในการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่ม เฝ้าระวังเสพติด มีการพึ่งตัวเอง พึ่งพากันเอง แก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนโดยใช้ทุนทางสังคมของตน และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหายั่งยืนด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

๘. แผนงาน/แนวทางการปฏิบัติ

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่ยกระดับการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็น **วาระแห่งชาติ** จึงให้กำหนด **“ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะเสพติด”** เป็นยุทธศาสตร์หลักในการแก้ไขปัญห โดยมี ๗ แผนงานรองรับ ซึ่งมีสาระสำคัญ และแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

แผนงานที่ ๑ การสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะเสพติด

๑.๑ เป้าหมาย

๑.๑.๑ พลังสังคม องค์กร กลไกต่างๆ มีความสำนึกร่วมกัน และเข้าร่วมในกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดเพิ่มมากขึ้น เป็นกระแสสำคัญของชาติ

๑.๑.๒ หมู่บ้าน/ชุมชน มีการรวมกลุ่ม เป็นพลังแผ่นดิน เผื่อระวังและร่วมลดระดับปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อย่างเห็นผลชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับหมู่บ้าน/ชุมชนที่ปรากฏข่าวสารว่ามีปัญหา ยาเสพติด เป็นลำดับแรก

๑.๑.๓ หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทั้งที่เป็นหมู่บ้านเดิมและที่จะเพิ่มใหม่ในปี ๒๕๕๕ ตามคุณภาพและกระบวนการที่เหมาะสม สามารถจัดการปัญหา ยาเสพติด ควบคู่กับการแก้ไข ปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

๑.๒ แนวทางดำเนินงาน

๑.๒.๑ รณรงค์ กระตุ้นจิตสำนึก เสริมสร้างให้พลังสังคมทุกหมู่เหล่าตระหนักถึงวาระ แห่งชาติในเรื่องยาเสพติด สร้างกระแสในวงกว้าง โดย

๑.๒.๑.๑ จัดทำแผนรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ กระตุ้นจิตสำนึกแก่ พลังสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนในสังคม ตระหนักว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องอาศัยพลังสังคม พลังแผ่นดินทั้งประเทศร่วมกัน และเร่งดำเนินการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางตลอดระยะเวลาของ ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ

๑.๒.๑.๒ จัดกิจกรรมขับเคลื่อนเชิงสัญลักษณ์ แสดงถึงความมุ่งมั่นและมีส่วนร่วม ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพลังสังคม องค์กร ประชาคมต่างๆ สนองรับพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานภาครัฐ โรงเรียน/สถานศึกษา หมู่บ้าน/ชุมชน สถานประกอบการ ภาคเอกชน ฯลฯ ทั่วประเทศ

๑.๒.๑.๓ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนต่างๆทั่วประเทศ ดำเนินการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนตระหนักถึงปัญหายาเสพติด และเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน เผื่อระวังใน พื้นที่

๑.๒.๒ สร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศป้องกัน เผื่อระวังและแก้ไข ปัญหายาเสพติด โดยอาศัยพลังของชุมชนในพื้นที่ ร่วมกับกลไกภาครัฐ ลดปัญหายาเสพติดอย่างเห็นผล เป็น รูปธรรม โดย

๑.๒.๒.๑ **ทุกอำเภอมีชุดวิทยากรกระบวนการ หรือ ชุดประชาคมหมู่บ้าน อำเภอละ ๑ ชุด หรือตามความเหมาะสม** ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆประกอบเป็นทีมปฏิบัติการ ทำ หน้าที่ เป็นชุด กระตุ้นชุมชน และจัดทำประชาคมหมู่บ้าน โดยจัดอบรมทุกชุดให้มีประสิทธิภาพ และ มาตรฐานการปฏิบัติเดียวกัน ก่อนปฏิบัติงาน

๑.๒.๒.๒ ทุกอำเภอวางแผน กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการสำหรับชุดวิทยากร กระบวนการให้ชัดเจน ในระยะ ๑ ปี โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ปรากฏปัญหายาเสพติด เป็นลำดับแรก

๑.๒.๒.๓ อำเภอและประชาชนในพื้นที่ คัดเลือก สรรหา แต่งตั้งกลุ่มผู้นำพลัง แผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน ประมาณ ๑๐-๒๐ คน : หมู่บ้าน/ชุมชน จากผู้นำทางการ ผู้นำธรรมชาติ ฯลฯ เป็นกลุ่มผู้นำการขับเคลื่อนพลังแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน ในการเผื่อระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้

จัดทำข้อมูลทะเบียนรายชื่อผู้นำพลังแผ่นดินรวบรวมในระบบข้อมูล รวมทั้ง วางแผนการพัฒนาประสิทธิภาพกลุ่มผู้นำพลังแผ่นดินทุกพื้นที่

๑.๒.๒.๔ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ตามกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ๗ ขั้นตอนโดยยึดหลักการกระบวนการที่ดี มีคุณภาพ

๑.๒.๒.๕ เมื่อมีการพัฒนาผู้นำพลังแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชนแล้ว ให้อำเภอพิจารณาจัดให้มีเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดในระดับตำบล และอำเภอ เพื่อสร้างแนวป้องกันยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ การจัดระบบเฝ้าระวังยาเสพติดของชุมชน ให้พิจารณาใช้กลุ่ม องค์กรในหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ประกอบไปด้วย ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มตำรวจชุมชน กลุ่มชมรม ฯลฯ

๑.๒.๓ สร้างความเข้มแข็งให้กับทุกหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน และขยายหมู่บ้าน/ชุมชนใหม่ที่เน้นกระบวนการที่มีคุณภาพ โดย

๑.๒.๓.๑ กำหนดหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้รับเดิม ทั้ง ๑๒,๐๐๐ หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเป้าหมายแรก ที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการลดปัญหายาเสพติด หากยังมีปรากฏปัญหา ยาเสพติดดำรงอยู่

๑.๒.๓.๒ ทุกจังหวัดจัดให้มีและพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ยกกระดับประสิทธิภาพให้เพิ่มขึ้น เน้นวิทยากรฯกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีจิตอาสา ภาคประชาสังคม หรือ ภาครัฐที่สามารถปฏิบัติได้แบบภาคประชาสังคม

๑.๒.๓.๓ ทุกจังหวัดและอำเภอ จัดให้มีเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเป็นเครือข่ายความร่วมมือ ประสานงาน ทำกิจกรรมร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฯลฯ โดยมีวิทยากรกระบวนการ เป็นผู้ประสานงานในแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง

๑.๒.๓.๔ กำหนดปฏิทินการขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินตลอดปี และเป็นแนวทางร่วมกันสำหรับทุกหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินปฏิบัติ ทำให้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นศูนย์รวมจิตใจในการพัฒนาแบบพอเพียง พึ่งตนเอง พึ่งพากันเอง ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดแบบยั่งยืน

๑.๒.๓.๕ ทุกจังหวัด กำหนดให้มีและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่น ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นแบบอย่างการแก้ไขปัญหายาเสพติดควบคู่กับการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคม ภายในปี ๒๕๕๕ ให้พิจารณากำหนดเป้าหมายศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ๑ อำเภอ : ๑ ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยให้มีความพร้อมและมีคุณภาพ

๑.๒.๓.๖ ในปี ๒๕๕๕ การเพิ่มจำนวนหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ ยึดหลักคุณภาพ มีกระบวนการที่ดี และให้บทบาทของชุมชน หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน วิทยากรกระบวนการ เป็นปัจจัยหลักในการคัดเลือก เน้นกระบวนการเตรียมการโดยชุมชน ตั้งแต่ต้นปี ส่วนภาครัฐ เป็นเพียงผู้สนับสนุน ประเมินการเป้าหมายที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามการประเมินที่กำหนดเชิงคุณภาพ ไม่เน้นปริมาณ รวมทั้ง จัดพิธีพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่จะได้รับใหม่

๑.๒.๔ ทุกจังหวัด ส่งเสริม การรวมกลุ่มภาคประชาสังคมด้านยาเสพติด เป็นกลไกพลังสังคม ในการป้องกัน เฝ้าระวังยาเสพติด ควบคู่กับภาครัฐ ทำหน้าที่สะท้อนปัญหาและเจตนาารมณ์ของชุมชน-ประชาสังคม โดยให้การรวมตัวนี้ เป็นส่วนหนึ่งของพลังแผ่นดิน ในจังหวัด ที่เป็นการรวมตัวของภาคประชาสังคม ในการแลกเปลี่ยนปัญหา การดำเนินงานด้านยาเสพติด และข้อเสนอแนะต่อจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

๑.๒.๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาคชุมชน และการสนับสนุนจากภาครัฐในการป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติด เพื่อส่งเสริมให้พลังชุมชนมีความเข้มแข็ง โดย

๑.๒.๕.๑ ใน ปี ๒๕๕๕ พัฒนากลไกและระบบอำนวยการบริหารจัดการภาคชุมชน ในรูปของ ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดภาคชุมชน ให้เป็นกลไกประสานงานภาคชุมชนอย่างแท้จริง

๑.๒.๕.๒ พัฒนาระบบการสนับสนุนภาคชุมชนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภาคชุมชนให้มากขึ้น ทั้งในด้านงบประมาณ การมอบหมายบทบาทและอำนาจหน้าที่แก่ภาคชุมชน สวัสดิการและแรงจูงใจ การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ ฯลฯ รวมทั้ง การสนับสนุนด้วยการปฏิบัติของภาครัฐในด้านการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อลดปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ให้พลังแผ่นดิน สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๖ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรับผิดชอบ ดูแลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ด้วยการสนับสนุนงบประมาณสำหรับกิจกรรมของกลุ่มพลังแผ่นดินในพื้นที่ งบประมาณด้านบำบัดรักษาและการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด งบประมาณกิจกรรมสร้างสรรค์ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาคู่ขนาน

๑.๓ ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

แผนงานที่ ๒ การแก้ไขปัญหายูเอสบี/ผู้ติดยาเสพติด

๒.๑ เป้าหมาย

๒.๑.๑ นำผู้เสพยา ผู้ติดยาเข้าบำบัดรักษา ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ คน ทั่วประเทศบนพื้นฐานของการดำเนินงานเชิงคุณภาพ มีกระบวนการที่ดี ไม่เน้นสร้างตัวเลขเชิงปริมาณ

๒.๑.๒ ผู้เสพยา ผู้ติดยาที่ได้รับการดำเนินการในข้อ ๒.๑.๑ ได้รับการ ติดตาม ช่วยเหลือ ฟื้นฟู และแก้ไขปัญหาคู่ขนาน จนไม่กลับมามีพฤติกรรมด้านยาเสพติดซ้ำอีก ประมาณ ๘๐% ใน ๑ ปี

๒.๒ แนวทางการดำเนินงาน

๒.๒.๑ **ใช้แนวทางสร้างความรัก ความเมตตา ความห่วงใย ให้โอกาสผู้เสพกลับตัวเป็นคนดี เป็นแนวทางหลัก** โดยจะดำเนินการ รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทั่วประเทศ จนเกิดเป็นกระแสของสังคม ให้นำผู้เสพยาเสพติด ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ป่วย เข้าบำบัดรักษาในระบบสมัครใจให้มากที่สุด เพื่อจะนำความอบอุ่นสู่ครอบครัว พ่อแม่ และชุมชนทั่วประเทศ โดยให้มีการจัดทำแผนรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ตามแนวทางนี้ เป็นการเฉพาะ

การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ

๒.๒.๒ การนำผู้เสพเข้าบำบัดรักษาโดยระบบสมัครใจ ถือเป็นกลยุทธ์หลักที่จะต้องดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ **ประมาณการในภาพรวม ที่ควรดำเนินการ ๔๐๐,๐๐๐ คน ควรจะเป็นผู้เสพที่มาจากระบบสมัครใจไม่น้อยกว่า ๗๐%** โดย ให้เร่งดำเนินการ

๒.๒.๒.๑ สถานบำบัดรักษาของกระทรวงสาธารณสุขที่ประกาศไว้ทุกแห่งในพื้นที่เตรียมการและพร้อมรับปริมาณผู้เสพที่จะเข้ามาบำบัดในระบบนี้ โดยประมาณการ ปริมาณจำนวนผู้เสพที่จะเข้าบำบัดในสัดส่วนที่เหมาะสมกับศักยภาพมีเท่าใด

๒.๒.๒.๒ เพิ่มจำนวนค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทุกอำเภอ จำนวน **๑ อำเภอ : ๑ ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม** อำเภอใด ที่ยังไม่มีค่ายฯ ดำเนินการเร่งรัดจัดให้มีขึ้น โดย พิจารณาใช้ สถานที่ของ ค่ายทหาร ค่าย อ.ส. ค่ายของตำรวจ สถานที่ทางศาสนา โรงเรียน สถานพยาบาล สถานที่ อ.บ.ต. ค่ายลูกเสือ ฯลฯ ที่สามารถดำเนินการได้เลยเป็นการชั่วคราวเป็นหลัก สามารถให้ผู้เสพพักค้างได้ ประมาณ ๙ วัน จำนวน ๘๐ คน : รุ่น

๒.๒.๒.๓ **จัดให้มีวิทยากรค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในระดับอำเภอทุกอำเภอ**
๑ ละ **๑ ชุดปฏิบัติการ** เป็นทีมสหวิทยาการจากหลายหน่วย ประกอบด้วย ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง ฝ่ายตำรวจ ฝ่ายทหาร (ถ้ามีในพื้นที่) ฝ่ายศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ฯลฯ ที่มีความเหมาะสม มีหน้าที่ เป็นวิทยากรในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และคัดกรอง จำแนกระดับการเสพของผู้เข้าบำบัด

๒.๒.๒.๔ กระทรวงสาธารณสุข เป็นเจ้าภาพวางแผนและจัดอบรม สัมมนา วิทยากรค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมระดับอำเภอ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของวิทยากรให้มีมาตรฐานการปฏิบัติเดียวกันทั่วประเทศ

๒.๒.๒.๕ สนับสนุน ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชน ภาคชุมชน กลไกทางศาสนา(วัด มัสยิด โบสถ์ ฯลฯ) บำบัดรักษาผู้เสพในระบบสมัครใจให้มากขึ้น โดยให้ทุกจังหวัดและอำเภอสำรวจ ค้นหา กลุ่ม องค์กร หน่วยงาน กลไกศาสนา และชุมชนใดในพื้นที่รับผิดชอบที่สามารถดำเนินการด้านบำบัดรักษา เพื่อขยายเป็นภาคีดำเนินงานในด้านนี้

๒.๒.๒.๖ มีศูนย์ข้อมูลด้าน demand ของจังหวัด เตรียมการในด้านข้อมูลผู้เสพที่ผ่านการบำบัดและในระบบต่างๆ เป็นฐานข้อมูลร่วม เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล ผลงาน และใช้ประโยชน์ในการติดตาม ช่วยเหลือรายบุคคล ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามภารกิจ

๒.๒.๒.๗ หน่วยบริการบำบัดฟื้นฟูฯ ทุกแห่ง หน่วยรับผิดชอบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รายงานข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูฯ ในระบบรายงาน บสต. ผ่านเครือข่าย Internet

๒.๒.๓ ค้นหาและนำผู้เสพเข้าบำบัดฯในระบบสมัครใจ ทั่วประเทศ เพื่อสามารถลด demand ให้เป็นไปตามเป้าหมายในทุกพื้นที่ โดยมีแนวทางสำคัญ ได้แก่

๒.๒.๓.๑ รมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสในภาพกว้าง

๒.๒.๓.๒ ชุดปฏิบัติงานระดับอำเภอ/ชุดวิทยากรกระบวนการอำเภอ/ชุดประชาคมอำเภอ ฯลฯ ที่ปฏิบัติงานชุมชน เป็นหน่วยชักชวนตามกระบวนการ

๒.๒.๓.๓ องค์กร หน่วยงานที่สังกัด เช่น สถานประกอบการ โรงเรียน หน่วยงานต่างๆ ฯลฯ เป็นผู้ค้นหาและนำเข้าบำบัดฯด้วยกระบวนการของตน

๒.๒.๓.๔ ครอบครัว ชุมชน นำเข้าบำบัดฯ

๒.๒.๓.๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการนำเข้าบำบัดฯตามแนวทางสมัครใจแบบกึ่งบังคับ หรือสมัครใจแบบมีเงื่อนไข ซึ่งเป็นการ diversion ออกจากการดำเนินงานคดี การจะดำเนินการดังกล่าวได้ จะต้องส่งสัญญาณและชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีตำรวจทุกแห่ง ได้รับทราบอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ ผู้เสพที่จะเข้าบำบัดในระบบนี้ ควรเป็นประเภทเพิ่งเริ่มเสพ เสพเป็นครั้งคราว หรือ เป็นเด็ก/เยาวชน นักเรียน หรือ เป็นผู้มีงานทำเป็นหลักแหล่ง ฯลฯ เพื่อไม่ให้ปะปนรวมกับผู้ติดยา หรือ ผู้ค้าอื่น ซึ่งจะทำให้เกิดการซึมซับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ฯลฯ

๒.๒.๔ ดำเนินการต่อผู้เสพที่เข้าบำบัดฯตามรูปแบบที่เหมาะสมในแต่ละอำเภอให้มีผลการบำบัดรักษาทุกเดือนในจำนวนที่สมดุลกับสภาพปัญหา โดย

๒.๒.๔.๑ คัดกรองผู้เสพ โดยระบบสาธารณสุขหรือชุดวิทยากรค่ายปรับเปลี่ยนฯ เพื่อจำแนกสถานะการเสพของผู้เข้าบำบัด รวมทั้งจัดทำทะเบียนบุคคล

๒.๒.๔.๒ นำผู้เสพเข้าบำบัดในรูปแบบต่างๆ ตามเหมาะสม เช่น รูปแบบ matrix ของกระทรวงสาธารณสุข รูปแบบค่ายปรับเปลี่ยนฯที่จัดเตรียมไว้ รูปแบบการบำบัดในชุมชน รูปแบบที่ส่งต่อให้กลไกภาคี (ภาคเอกชน กลไกศาสนา ฯลฯ)

๒.๒.๔.๓ ในระหว่างการบำบัดฯตาม ๒.๒.๔.๒ มอบหมายวิทยากร หรือบุคคลที่จัดเตรียม ดำเนินการแสวงหาข้อมูลกับผู้เสพทุกราย ได้แก่ ข้อมูลผู้เสพ-ผู้ค้ายาในพื้นที่ ข้อมูลความต้องการด้านอาชีพ-ความช่วยเหลือ-ภาวะความเสี่ยงภายหลังกลับสู่สังคม ทั้งนี้ ให้มีแบบข้อมูลเดียวกันทั้งประเทศ มีระบบรายงาน จัดส่งและประมวล จัดเก็บ เป็นฐานข้อมูลทั้งประเทศ ทั้งนี้ รายชื่อผู้เสพที่ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ให้ใช้กระบวนการชักชวนเข้าบำบัดต่อไป

๒.๒.๔.๔ สำหรับผู้เสพที่อยู่ในระดับติดยา และจำเป็นต้องบำบัดฟื้นฟูฯต่อเนื่อง จัดระบบส่งต่อไปยังสถานบริการสาธารณสุขหรือจัดหาสถานที่เพื่อเป็นศูนย์ฟื้นฟูฯ สำหรับ ผู้เสพติดแบบสมัครใจ บำบัดฟื้นฟูฯต่อเนื่อง

๒.๒.๕ สำหรับการบำบัดรักษาในกลุ่มที่เป็นนักเรียน ให้ดำเนินการ แยกการบำบัดรักษาของนักเรียนเป็นการเฉพาะ ไม่ปะปนกับผู้เสพทั่วไป เพื่อมิให้เกิดปัญหาการแพร่พฤติกรรม โดยจัดเป็นค่ายบำบัดฯ หรือค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับกลุ่มนักเรียนโดยเฉพาะ หรือ อาจบำบัดในโรงเรียน ภายใต้การสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยสาธารณสุข

การบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัด

๒.๒.๖ ระบบบังคับบำบัดในหลายปี มีปริมาณผู้เสพที่เข้าระบบนี้เป็นอย่างมาก เกินกว่าขีดความสามารถของระบบที่จะรองรับได้ และส่งผลต่อคุณภาพของการบำบัดฟื้นฟูฯ ความจำเป็นที่จะปรับระบบบำบัดรักษาให้มีความสมดุล จึงเป็นความเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ประมาณการว่า ขีดความสามารถที่จะดำเนินการบังคับบำบัดฯ ในอัตราส่วนที่เหมาะสม หากจะมีการเพิ่มความพร้อมในด้านต่างๆ ก็น่าจะไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ คน : ปี ดังนั้น การปรับปรุงระบบบังคับบำบัดเร่งด่วน มีดังนี้

๒.๒.๖.๑ ดำเนินแนวทางต่างๆ เพื่อลดปริมาณนำผู้เสพเข้าระบบบังคับฯ ในปี ๒๕๕๕ โดยเพิ่มความสมดุลของระบบบำบัดแบบสมัครใจตามข้อ ๒.๒.๑- ๒.๒.๕ ให้มากขึ้น

๒.๒.๖.๒ ทุกจังหวัดมีศูนย์ฟื้นฟูฯ สำหรับผู้เสพในระบบบังคับฯ ทั้งนี้ ดำเนินการเร่งรัดและเพิ่มจำนวนศูนย์ฟื้นฟูฯ สำหรับ ๓๕ จังหวัดที่ยังไม่มีศูนย์ฟื้นฟูฯ โดยพิจารณา ค่ายทหาร ค่ายตำรวจ ค่ายฝ่ายปกครอง ฯลฯ รวมทั้งเร่งดำเนินการในด้านปรับปรุงอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร วิทยากรในศูนย์ฯ และด้านระเบียบกฎหมาย ฯลฯ ให้แล้วเสร็จและสามารถดำเนินการได้ ภายใน ๒ ไตรมาสแรก

๒.๒.๗ กรมคุมประพฤติ ในฐานะรับผิดชอบหลักระบบนี้ เร่งรัด ปรับปรุงกฎระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติ การบริหารจัดการในด้านต่างๆที่สามารถกระทำได้ในระยะสั้น เพื่อให้การปฏิบัติคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ได้แก่

๒.๒.๗.๑ ลดขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ให้มีความรวดเร็วขึ้น

๒.๒.๗.๒ คัดกรองและนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูฯ ที่เหมาะสม

๒.๒.๗.๓ ปรับปรุงขั้นตอนดำเนินการของอนุกรรมการฟื้นฟูฯ

๒.๒.๗.๔ กำหนดหลักเกณฑ์กับผู้เสพที่ได้รับการประกันตัวให้สามารถเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูฯ ในค่ายปรับเปลี่ยนฯ ระยะสั้น

๒.๒.๗.๕ ปรับปรุงการบริหารจัดการในด้านงบประมาณให้กับภาคีต่างๆ

๒.๒.๗.๖ มอบให้สำนักงานคุมประพฤติและหน่วยพหุภาคีรายงานข้อมูล ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูฯ ในระบบรายงาน บสต. ผ่านเครือข่าย Internet

ฯลฯ

๒.๒.๘ นำผู้เสพเข้าระบบบังคับบำบัด โดยมีแนวปฏิบัติ คือ

๒.๒.๘.๑ นำผู้เสพเข้าบำบัดฟื้นฟูฯ ให้ตรงกับระดับของการเสพและระยะเวลาที่ต้องบำบัดฟื้นฟูฯ ให้มากที่สุด

๒.๒.๘.๒ วิทยากร หรือบุคคลที่มอบหมาย สอบถามและแสวงหาข้อมูลกับผู้เสพราย ราย เพื่อทราบข้อมูลรายชื่อผู้เสพ-ผู้ค้ารายอื่นๆ และข้อมูลความต้องการ-ช่วยเหลือด้านอาชีพ-ความเสี่ยงใน การกลับสู่สังคม และประมวล จัดเก็บที่ศูนย์ข้อมูล ทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลาง เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

การบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ

๒.๒.๙ ระบบต้องโทษ ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่เข้าสู่ระบบต้องโทษเริ่มมีปัญหาซับซ้อนขึ้น ทั้ง ในเรื่องของการเสพติดยาเสพติดและการกระทำความผิดตามกฎหมาย ซึ่งต้องใช้วิธีการและรูปแบบที่เหมาะสม ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงระยะเวลาในการบำบัดฟื้นฟู ยาเสพติด ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานยิ่งขึ้น ประกอบกับ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้การดำเนินการบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๒.๙.๑ พัฒนาระบบการบำบัดฟื้นฟู ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ให้ได้ตาม มาตรฐานการฟื้นฟู ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของกระทรวงสาธารณสุข

๒.๒.๙.๒ กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการพัฒนา บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการบำบัดฟื้นฟู ในระบบต้องโทษเพื่อให้สามารถให้การดูแลผู้ต้องหาคติยาเสพติด ได้อย่างเหมาะสม

๒.๒.๙.๓ มอบให้หน่วยงานที่ดำเนินงานบำบัดฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด ในสังกัดกรม ราชทัณฑ์ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรายงานข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ในระบบรายงาน บสต. ผ่านเครือข่าย Internet

ฯลฯ

การติดตาม ช่วยเหลือ ฟื้นฟูผู้ผ่านการบำบัดฯอย่างครบวงจร

๒.๒.๑๐ การติดตาม ช่วยเหลือ ฟื้นฟูผู้ผ่านการบำบัดฯ เป็นจุดอ่อนสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ที่เป็นสาเหตุให้มีการกระทำผิดซ้ำในสัดส่วนที่สูง หากไม่ดำเนินการในขั้นตอนนี้อย่างครบวงจร และเป็นระบบ จะเป็นการยากที่จะลดปัญหาเสพติดยาเสพติดลงได้

๒.๒.๑๐.๑ ทุกจังหวัดมีบทบาทติดตาม ช่วยเหลือ ฟื้นฟูผู้เสพที่ผ่านการบำบัดใน พื้นที่จังหวัด โดยมีระบบและแผนบูรณาการติดตาม ช่วยเหลือ ดูแลผู้เสพในจังหวัด ซึ่งเป็นแผนที่บูรณาการ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

๒.๒.๑๐.๒ จัดทำระบบข้อมูลติดตาม ช่วยเหลือ ฟื้นฟูผู้เสพที่ผ่านการบำบัดฯ เป็น ฐานข้อมูลร่วมกันทั้งประเทศ สามารถใช้ในระดับพื้นที่ปฏิบัติการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับจังหวัดและ อำเภอ ทั้งนี้ จัดทำระบบข้อมูลให้แล้วเสร็จ สามารถใช้ได้ภายใน ๑ เดือน หลังจากเปิดปฏิบัติการลงพื้นดิน ฯ และดำเนินการอบรม ชี้แจงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑๐.๓ ทุกจังหวัดจัดศูนย์ให้ความช่วยเหลือครบวงจรเพื่อสำรวจ รวบรวม ข้อมูลสถานภาพผู้เสพที่ผ่านการบำบัดฯทุกระบบ รวมทั้งที่พ้นโทษจากคดีที่เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยอนหลัง ๖ เดือน จำแนกถิ่นที่อยู่ในระดับอำเภอ และจัดเป็นกลุ่มเป้าหมายแรกที่จะติดตาม ช่วยเหลือ ในส่วน กลุ่มเป้าหมายใหม่ที่จะดำเนินการ นับตั้งแต่เปิดปฏิบัติการฯ นำข้อมูลเข้าสู่ระบบ เพื่อดำเนินการติดตาม ช่วยเหลือตามกระบวนการที่กำหนด

๒.๒.๑๑ แนวทางการติดตามกลุ่มเป้าหมายตามข้อ ๒.๒.๑๐.๓ มอบหมายอำเภอ เป็น ศูนย์กลางการติดตาม ช่วยเหลือในระดับพื้นที่ มีแนวทางสำคัญในการติดตาม คือ

๒.๒.๑๑.๑ มอบหมายเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/อนามัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อาสาสมัครต่างๆ ผู้นำชุมชน ฯลฯ เป็นพี่เลี้ยง รับผิดชอบในการติดตามบุคคลเป้าหมายที่เข้าเงื่อนไขรายบุคคล มีการกำหนดระบบปฏิบัติสำหรับการติดตาม ในแนวทางเดียวกัน และประชุม ชี้แจงกับเจ้าหน้าที่เหล่านี้

๒.๒.๑๑.๒ จัดทำบันทึกผลการติดตามให้กับ ผู้เสพเป็นรายบุคคล มีการ กำหนดแนวปฏิบัติ ระบบรายงาน การบันทึก และตรวจสอบเป็นระยะ ๑ ปี เช่นเดียวกับการจัดทำ การติดตาม ในช่วงปฏิบัติการ เมื่อปี ๒๕๕๖

๒.๒.๑๑.๓ รูปแบบการตรวจสอบ ติดตาม สามารถดำเนินการตามความ เหมาะสมในแต่ละเงื่อนไขพื้นที่ ได้แก่ ตรวจปัสสาวะ ติดตามในระบบ matrix ประชาคมให้การรับรองหรือไม่ รับรอง ฆารายงานตัวกับบุคคล ณ สถานที่ที่กำหนด ฯลฯ และบันทึกผลในสมุดพกประจำตัวทุกครั้ง

๒.๒.๑๑.๔ มีการว่ากล่าว ตักเตือนโดยชุมชน ประชาคม และ ฯลฯ สำหรับ ผู้กลับไปไม่มีพฤติกรรมซ้ำอีก หากไม่เป็นผล พิจารณาใช้การบังคับใช้กฎหมาย

๒.๒.๑๒ ทุกจังหวัดส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฯให้สามารถดำเนินชีวิตได้ ตามความเหมาะสม ลดความเสี่ยงต่อการกลับไปมีพฤติกรรมซ้ำ โดย

๒.๒.๑๒.๑ จัดการศึกษาอบรมระบบสำหรับผู้เสพที่อยู่ระหว่างการบำบัด พื้นที่ที่มีความสนใจ หรือแนะแนวทางการศึกษาต่อสำหรับเยาวชนที่ยังอยู่ในวัยเรียน

๒.๒.๑๒.๒ จัดการอบรม ให้ความรู้ เสริมทักษะในด้านอาชีพ สำหรับผู้เข้า บำบัดฯที่ต้องการมีรายได้เพิ่ม หรือที่ยังไม่มีงานทำ ตามความเหมาะสมของภูมิหลังบุคคล ตลาดแรงงานใน จังหวัด รวมทั้ง มีระบบการรับรองความประพฤติ คุณภาพงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นสำหรับผู้ประกอบ กิจการที่จะว่าจ้าง นอกจากนี้ จัดระบบการพัฒนา ส่งเสริมอาชีพในระดับภาค และส่วนกลาง เพิ่มเติม

๒.๒.๑๒.๓ มีแหล่งทุนสำหรับสนับสนุนช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด พื้นที่ และพื้นที่ในศตวรรษใหม่ ทั้งในระดับจังหวัดและส่วนกลาง เพื่อเป็นแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ การศึกษา ฯลฯ รวมทั้ง ขอรับการสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฯ

๒.๒.๑๒.๔ ทุกจังหวัดจัดระบบเชื่อมต่อ ระหว่างสถานประกอบการ กับ แรงงานที่ผ่านการบำบัดฯและได้ฝึกฝนอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐาน

๒.๒.๑๒.๕ ปรับเจตคติของสังคมและชุมชนยอมรับและให้โอกาสแก่ผู้เสพที่ ผ่านการบำบัดฯได้กลับตัวเป็นคนดี เพื่อเป็นปัจจัยทางบวก ส่งเสริมให้ผู้ผ่านการบำบัดฯ ไม่กลับไปมีพฤติกรรม ซ้ำอีก

๒.๓ ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต)
กระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)

แผนงานที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด

๓.๑ เป้าหมาย

๓.๑.๑ สร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดให้กับเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง (อายุ ๗-๑๙ ปี) จำนวน ๑๑,๗๓๔,๗๔๒ คน

๓.๑.๒ ลดอัตราการเพิ่มของผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ ไม่ให้เกิน ๒๐ % จากสถิติบำบัดรักษา และสถิติจับกุมยาเสพติด

๓.๑.๓ ลดปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดและพื้นที่เสี่ยง ๖ ปัจจัย เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนปฏิบัติการฯ ในทุกจังหวัด

๓.๑.๔ กำหนดสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา (ขยายโอกาส) มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา สถานศึกษาเอกชน สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง เป็นเป้าหมายป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดและลดปัญหาเสี่ยงที่เป็นเหตุแห่งปัญหาเสพติด

๓.๑.๕ กำหนดสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดรุนแรงเป็นเป้าหมายป้องกัน และเฝ้าระวังปัญหาเสพติด

๓.๒ แนวทางดำเนินงาน

๓.๒.๑ การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา

กำหนดนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ประมาณ ๓๐% ทั่วประเทศเป็นกลุ่มเป้าหมายเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงลำดับแรกสุดที่จะเพิ่มภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติด โดยเน้นหนักพื้นที่อำเภอที่มีสภาพปัญหาเสพติดในเกณฑ์สูงและปานกลาง โดย

๓.๒.๑.๑ มอบกระทรวงศึกษาธิการจัดทำข้อตกลงร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานการศึกษา กทม. กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการดำเนินโครงการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยใช้ ครูตำรวจ ครูพระ เข้าดำเนินการป้องกันยาเสพติดในชั้นเรียน

๓.๒.๑.๒ มอบ ศพส.จ./กทม.สำรวจข้อมูลความพร้อมของวิทยากรเพื่อการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เช่น ครู D.A.R.E. ครูตำรวจรูปแบบอื่นๆ ครูพระ ฯลฯ ที่ปฏิบัติงานด้านเผยแพร่ความรู้ด้านยาเสพติดในสถานศึกษา โดยดำเนินการคัดเลือก และดำเนินการอบรมตามหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน

๓.๒.๑.๓ มอบ ศพส.จ./กทม.สนับสนุนครูตำรวจ ปฏิบัติงานอบรมในโรงเรียน เป้าหมายที่กำหนด และประสานงานกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ในการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

๓.๒.๑.๔ มอบ ศพส.จ./กทม.สนับสนุนครูพระประจำโรงเรียน มีบทบาทสอนศาสนา สร้างคุณธรรม และสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียน สำหรับศาสนาอื่น พิจารณาประยุกต์ตามหลักการเดียวกัน

๓.๒.๑.๕ มอบกระทรวงศึกษาธิการบรรจุการสอนทักษะชีวิตและสร้างเจตคติป้องกันยาเสพติดในหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ

๓.๒.๒ จัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติด ในสถานศึกษา ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมายเสริมสร้างการป้องกัน โดย

๓.๒.๒.๑ มอบสถานีดำรวจทุกแห่งจัดตำรวจปฏิบัติหน้าที่ประจำโรงเรียนโดยเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียน กับ สถานีตำรวจในพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติดไม่ให้เข้าสู่โรงเรียน

๓.๒.๒.๒ มอบศพส.จ./กทม.จัดตั้งศูนย์เครือข่ายเจ้าพนักงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาในระดับจังหวัดทุกจังหวัด โดยมอบกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสร้างและพัฒนาเจ้าพนักงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนฯ ให้ได้ในจำนวนที่พอเพียง ทุกจังหวัดและ กทม.

๓.๒.๒.๓ มอบกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริม การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น ของโครงการ To be number one ให้ครอบคลุมสถานศึกษา และมีการจัดกิจกรรมด้านให้คำปรึกษา และดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง/พฤติกรรมเสพอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๒.๔ มอบศพส.จ./กทม.ร่วมกับสถานศึกษาเป้าหมายในพื้นที่จัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่ายสานสายใยครอบครัว โครงการสร้างจิตอาสา เป็นต้น โดยรูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คำนึงถึงความพร้อมศักยภาพในพื้นที่ และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

๓.๒.๒.๕ มอบกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษาเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมของเยาวชนในจังหวัด รวมทั้ง จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนในทุกจังหวัด ได้แก่ ลานกีฬา ลานดนตรี การประกวดเชิงสร้างสรรค์ โครงการบ้านหลังเรียน ฯลฯ

๓.๒.๒.๖ มอบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมกิจกรรมการก่อตั้งหน่วยลูกเสือ-เนตรนารีต้านภัยยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและสร้างทัศนคติแก่เยาวชน

๓.๒.๓ พัฒนากลไกดำเนินงานเพื่อป้องกัน เฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนนอกสถานศึกษา และดำเนินการต่อเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาอย่างจริงจังเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและลดอัตราการเสพรายใหม่ โดย

๓.๒.๓.๑ มอบศพส.จ./กทม.ส่งเสริมบทบาทกลุ่มอาสาสมัครภาคประชาชนที่มีการจัดตั้งอยู่แล้ว เช่น อปพร. ตำรวจบ้าน อาสาสมัครพลังแผ่นดิน ฯลฯ เป็นกองกำลังพลังแผ่นดินเฝ้าระวังยาเสพติดในระดับอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอเป้าหมาย เพื่อสอดส่องเฝ้าระวังเยาวชนในชุมชน และปฏิบัติการกิจประสานงานกับกลไกอื่นที่จังหวัดจัดตั้งขึ้น เช่น ชุดจัดระเบียบสังคม ฯลฯ

๓.๒.๓.๒ มอบหมายบุคคล หน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน จัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อเข้าถึงกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ/เจตคติ และมีภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติด กล่าวที่จะปฏิเสธยาเสพติด โดยใช้กระบวนการค่าย การฝึกอบรม การรวมกลุ่มทำกิจกรรมจิตอาสาที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งจัดตั้งเป็นกลุ่มเยาวชนอาสาทำความดีเพื่อเป็นพลังแผ่นดินในการป้องกันยาเสพติด

๓.๒.๓.๓ มอบศพส.จ./กทม.ส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัวของเยาวชนกลุ่มเสี่ยง โดยการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนองค์กรภาคประชาชนในระดับพื้นที่ เช่น ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) หรือองค์กรอื่นๆ เพื่อให้มีความพร้อมทั้งบุคลากร องค์ความรู้ ทักษะการปฏิบัติในด้านการดูแลช่วยเหลือครอบครัวของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ และเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ครอบครัวกลุ่มเสี่ยงในแต่ละพื้นที่

๓.๒.๔ ทุกจังหวัดจัดระเบียบสังคมอย่างจริงจัง ขจัดปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อเยาวชน โดย

๓.๒.๔.๑ มอบศพส.จ./กทม.กำหนดปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ประกอบด้วย สถานบันเทิง/สถานบริการ หอพักที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ที่มีนักเรียนนักศึกษาเช่าอยู่ ร้านเกมส์ โต๊ะสนุกเกอร์ พนันบอล อบายมุข กลุ่มมรดกชิงประเภทต่างๆ

๓.๒.๔.๒ มอบศพส.จ./กทม. จัดชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคมของจังหวัด ประกอบด้วย หน่วยต่างๆที่มีอำนาจทางกฎหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง สาธารณสุข สรรพสามิต เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม เจ้าหน้าที่ด้านแรงงาน เจ้าพนักงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนฯ กลุ่มอาสาสมัครภาคประชาชน ฯลฯ สนธิกำลังร่วมกันขจัดปัจจัยเสี่ยงในจังหวัด โดยใช้มาตรการควบคุมสอดส่องการมั่วสุมของเยาวชน และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อผู้ประกอบการที่เป็นพื้นที่เสี่ยง ควบคู่กับมาตรการรณรงค์ ชี้แจง ทำความเข้าใจ รวมทั้งส่งเสริม ให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย สร้างแรงจูงใจสำหรับผู้ประกอบการที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลืออย่างจริงจัง

๓.๒.๕ พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการ โดย

๓.๒.๕.๑ มอบศพส.จ./กทม.ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานระดมความร่วมมือจากผู้ประกอบการเพื่อต่อต้านยาเสพติด โดยใช้แนวทางของโครงการโรงงาน/สถานประกอบการสีขาว หรือนิคมอุตสาหกรรมสีขาว เป็นแนวปฏิบัติ

๓.๒.๕.๒ มอบกระทรวงแรงงานดำเนินการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจวัยแรงงานของ โครงการ To be number one ให้ครอบคลุมสถานประกอบการเป้าหมาย และมีการจัดกิจกรรมด้านให้คำปรึกษา และดูแลช่วยเหลือลูกจ้างที่มีพฤติกรรมเสี่ยง/พฤติกรรมเสพอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๕.๓ มอบกระทรวงแรงงานดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการที่ยอมรับและดูแลแก้ไขลูกจ้างกลุ่มที่มีปัญหาเสพ/ติดให้ได้รับการบำบัดรักษา รวมทั้งให้โอกาสผู้เสพ/ผู้ติดที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูฯ เข้าทำงานในสถานประกอบการ

๓.๓ ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน)

แผนงานที่ ๔ การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย

๔.๑ เป้าหมาย

- ๔.๑.๑ ปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดระดับต่างๆในทุกจังหวัด
- ๔.๑.๒ ยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด และบังคับใช้มาตรการบังคับโทษปรับ จำนวน ๑๐,๐๐๐ คดี
- ๔.๑.๓ ลดปัจจัยการค้ายาเสพติดในเรือนจำ
- ๔.๑.๔ ดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๔.๒ แนวทางดำเนินงาน

๔.๒.๑ ดำเนินการด้านการข่าวยาเสพติดอย่างจริงจัง ใช้งานการข่าวชั้นงานปราบปรามในทุกระดับ โดย

๔.๒.๑.๑ เร่งจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ข่าวกรองยาเสพติดของประเทศ โดยบูรณาการประสานงานการข่าวร่วมกันของทุกหน่วยปราบฯ เพื่อรวบรวมข้อมูลการข่าวทั่วประเทศ ให้เป็นศูนย์รวบรวมและตรวจสอบการข่าว และใช้ประโยชน์ในด้านการข่าวและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่างๆ มอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ส.-สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพบริหารจัดการและบูรณาการงานการข่าวยาเสพติดทุกระดับ มีระบบการปฏิบัติ ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนงานการข่าว มีผลงานด้านการข่าวที่เป็นรูปธรรม

๔.๒.๑.๒ เร่งรัดวางระบบ รวบรวมข้อมูล ข่าวสารยาเสพติด โดย ให้ทุกสถานีตำรวจ มอบหมายเจ้าหน้าที่/ชุดปฏิบัติการ ดำเนินการ ชักถามข้อมูลการจำหน่าย การแพร่ระบาด ทั้งพื้นที่และบุคคลผู้เกี่ยวข้อง และอื่นๆ กับผู้ที่ถูกจับกุมในคดีรวมทั้งผู้เสพยาที่ผ่านกระบวนการบำบัดรักษา และรายงานผลด้านการข่าวมายังระบบที่กำหนด เพื่อนำมาเชื่อมโยงพฤติการณ์ ก่อนจะขยายผลดำเนินการต่อไป

๔.๒.๑.๓ เร่งพัฒนาการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในงานข้อมูล การข่าว และปราบปรามยาเสพติดให้มากขึ้น ทั้งเทคโนโลยีเกี่ยวกับ การสำรวจ การติดต่อสื่อสาร การสืบสวน ปราบปราม และการสกัดกั้น งานการข่าว ฯลฯ เพื่อให้สามารถยกระดับงานปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒.๒ เร่งลดปัญหาการค้ายาเสพติดในทุกจังหวัดอย่างจริงจัง โดย

๔.๒.๒.๑ เร่งรัดสืบสวน ปราบปราม ลดปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยเน้นจับกุมผู้ค้ายาเสพติด และเครือข่ายเป็นลำดับแรก ใช้การสอบสวน ขยายผล ทำลายเครือข่าย และ ดำเนินมาตรการด้านทรัพย์สินทุกคดี

๔.๒.๒.๒ เปิดช่องทางการแจ้งข้อมูลจากประชาชนทั้งในส่วนกลางและจังหวัด และดำเนินการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่แจ้งข้อมูล อย่างจริงจังและรวดเร็ว เพื่อลดเงื่อนไขความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่

๔.๒.๒.๓ ใช้ปฏิบัติการปราบปรามผู้ค้า การกีดกันและควบคุมพื้นที่ เป็นมาตรการสำคัญ สนับสนุนงานบำบัดรักษา งานป้องกัน และงานภาคชุมชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

๔.๒.๓ เร่งลดบทบาท อิทธิพลของเครือข่ายการค้าระดับสำคัญ-สำคัญมาก โดยยกระดับการปราบปรามเครือข่ายการผลิต/ค้ายาเสพติด ได้แก่

๔.๒.๓.๑ กำหนดแผนยุทธการจัดกลไกอำนวยการและบริหารการปราบปรามในแผนยุทธการ เป็นการเฉพาะ มีการมอบหมาย คณะบุคคลรับผิดชอบภารกิจ และผลสัมฤทธิ์ของแผน อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๒.๓.๒ กำหนดกลุ่มเครือข่ายการค้ำรายสำคัญทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภาค และระดับประเทศ เป็นเป้าหมายปฏิบัติการ

๔.๒.๓.๓ จัดกำลังปฏิบัติการจากหน่วยปราบปรามต่างๆอย่างเพียงพอ ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาค รวมทั้งหน่วยพิเศษบางส่วน มีการวางแผน แบ่งมอบภารกิจปฏิบัติให้กับหน่วย จัดระบบปฏิบัติการสืบสวน ปราบปราม จัดสรรทรัพยากร อุปกรณ์ เครื่องมือการดำเนินงาน และแนวทางของการใช้จ่ายงบประมาณให้กับปฏิบัติการเหล่านี้

๔.๒.๓.๔ รวบรวมพยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนพหุติการณ์และการเงิน โดยวางแนวทางการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน จนครบองค์ประกอบที่จะดำเนินการตามกฎหมายได้

๔.๒.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านทรัพย์สินอย่างจริงจัง เพื่อลดอิทธิพลและตัดวงจรทางการเงินของเครือข่ายการค้ายาเสพติดอย่างจริงจัง โดย

๔.๒.๔.๑ เพิ่มประสิทธิภาพ จัดระบบ สร้างความพร้อมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรการทางด้านทรัพย์สิน ทั้งในระดับส่วนกลาง ภาค และจังหวัด ดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินในคดีที่มีเงื่อนไขให้ได้ตามเป้าหมาย

๔.๒.๔.๒ จัดระบบ เพิ่มจำนวนบุคลากรและกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อปฏิบัติงานตามมาตรการบังคับโทษปรับมีผลตามคำพิพากษา

๔.๒.๔.๓ ขยายการดำเนินงานทางด้านทรัพย์สินแบบบูรณาการ โดยใช้พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ และประมวลรัษฎากร ต่อเนื่องจากมาตรการทางด้านทรัพย์สินตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

๔.๒.๔.๔ พัฒนา การสืบสวนทางการเงิน ควบคู่กับการสืบสวนพหุติการณ์ของบุคคล เพื่อสามารถสืบทราบพหุติการณ์ได้อย่างครบวงจร

๔.๒.๕ ประสานงาน เสริมประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในทุกขั้นตอน เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสนับสนุนการปราบปราม โดย ทุกจังหวัดจัดระบบประสานงาน เพื่อลดช่องว่างในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

๔.๒.๖ ลดการค้ายาเสพติดในเรือนจำให้มากที่สุด โดย

๔.๒.๖.๑ เร่งปรับปรุงเรือนจำเป้าหมาย เป็นเรือนจำความมั่นคงสูง รองรับนักโทษที่มีพหุติการณ์ด้านยาเสพติดที่จะนำมาควบคุมในสถานที่ดังกล่าว

๔.๒.๖.๒ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ปรับปรุงระบบภายในเรือนจำ และติดตั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นในเรือนจำเป้าหมาย และแยกผู้ที่มีพหุติการณ์ออกจากนักโทษทั่วไป ป้องกันการค้ายาเสพติดในเรือนจำ

๔.๒.๖.๓ ดำเนินการด้านการข่าว ติดตามพหุติการณ์ ผู้มีพหุติการณ์ยาเสพติดในเรือนจำ พิสูจน์ทราบสถานะของกลุ่ม และดำเนินการปราบปราม ป้องปรามอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๗ กำหนดมาตรการป้องกันปราบปรามเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม โดย กำหนดมาตรการทางปกครอง ทางวินัยและทางอาญา มีการจัดตั้งกลไกรับผิดชอบอย่างชัดเจน

๔.๒.๘ เร่งรัดปราบปรามและป้องกันปัญหาการปลูกพืชเสพติด โดย

๔.๒.๘.๑ เร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาค้นตามโครงการขยายผลโครงการหลวงแก้ไขปัญหาคปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

๔.๒.๘.๒ ลดปัญหาการปลูกพืชเสพติดอื่น ทั้งที่เป็น พืชกัญชา พืชกระท่อม โดยใช้มาตรการป้องกัน ควบคุม การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย

๔.๒.๙ ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น โดยจัดลำดับให้มีการแก้ไขกฎกระทรวง ระเบียบที่สามารถดำเนินการได้ในระดับบริหาร ให้ดำเนินการก่อน

๔.๓ ผู้รับผิดชอบหลัก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์ สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ส.)

แผนงานที่ ๕ ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๕.๑ เป้าหมาย

๕.๑.๑ ลดปริมาณการผลิตและค้ายาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้านที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์ยาเสพติดประเทศไทย

๕.๑.๒ สร้างเครือข่ายพันธมิตรกับนานาชาติ ร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคและประเทศไทย

๕.๒ แนวทางดำเนินงาน

๕.๒.๑ ผลักดันในเชิงนโยบายให้ประเทศเพื่อนบ้านขยายความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังร่วมกัน

๕.๒.๑.๑ ใช้การเจรจาในระดับทวิภาคีเพื่อขยายความร่วมมือในด้านการข่าว การปฏิบัติการร่วม การกดดันกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน การแลกเปลี่ยนผู้กระทำผิด ฯลฯ เพื่อปราบปรามกลุ่มผลิต กลุ่มค้าเคมีภัณฑ์ และยาเสพติดต่างๆ

๕.๒.๑.๒ พัฒนาและขยายช่องทางความร่วมมือที่มีอยู่ให้มากขึ้น

๕.๒.๒ แสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อประเทศเพื่อนบ้านให้ร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

๕.๒.๓ พัฒนา กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศบริเวณชายแดนเพื่อสกัดกั้นและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ

๕.๒.๓.๑ พัฒนาความเข้มแข็งและขยายจำนวนสำนักงานประสานงานชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้เป็นกลไกสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปสู่การปราบปรามและสกัดกั้นยาเสพติดบริเวณชายแดน

๕.๒.๓.๒ สร้างความมั่นคงบริเวณชายแดน จัดระเบียบความมั่นคงชายแดน จัดระบบข้อมูลระหว่างประเทศตามแนวชายแดน รวมทั้งร่วมกันปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ บ่อนการพนัน ฯลฯ ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหายาเสพติด

๕.๒.๔ พัฒนาเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างรายได้ทดแทนการผลิตและค้ายาเสพติดโดย

๕.๒.๔.๑ ใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือกร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ขยายแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ที่ดำเนินการร่วมกัน

๕.๒.๔.๒ ใช้แนวทางจากกรอบความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อสร้างรายได้จากพืชเศรษฐกิจทดแทน

๕.๒.๔.๓ ส่งเสริมภาคเอกชน ธุรกิจ มูลนิธิ ลงทุนด้านการพัฒนาทางเลือกร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างจริงจัง

๕.๓ ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงการต่างประเทศ (กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียน กรมภูมิภาค สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ)

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก)

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

แผนงานที่ ๖ การสกัดกั้นยาเสพติด

๖.๑ เป้าหมาย

๖.๑.๑ สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและท่าอากาศยาน

๖.๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดภายในประเทศ

๖.๒ แนวทางดำเนินงาน

๖.๒.๑ วางแนวทางสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนทุกด้านที่ปรากฏการลักลอบนำเข้ายาเสพติด จำนวน ๔๑ อำเภอ ใน ๑๔ จังหวัด โดย จัดทำแผนบูรณาการ การสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนในทุกภาค เพื่อบูรณาการการดำเนินงานกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง

๖.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบนในพื้นที่ ๑๗ อำเภอ ใน ๓ จังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดสูงสุด โดย

๖.๒.๒.๑ พัฒนาความเข้มแข็ง เพิ่มระดับการบูรณาการ พัฒนาศูนย์อำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดแนวชายแดนภาคเหนือตอนบน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถประสานงานกับทุกหน่วยอย่างเป็นเอกภาพ

๖.๒.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำลังปฏิบัติการในแผนทุกหน่วยให้มีความสามารถและความพร้อมในการปฏิบัติงาน

๖.๒.๒.๓ ทำลายโครงสร้างอิทธิพล-ผลประโยชน์ในพื้นที่ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหา ยาเสพติด รวมทั้งโครงสร้างการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน

๖.๒.๒.๔ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดน สร้างกองกำลังภาคประชาชนเฝ้าระวังยาเสพติดในพื้นที่ ร่วมกับภาครัฐ

๖.๒.๒.๕ พัฒนาหมู่บ้านตามแนวชายแดนตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐานอย่างยั่งยืน

๖.๒.๒.๖ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ใช้หลักการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน โดยการกำหนดเป้าหมายดำเนินการ การทำลายโครงสร้างการค้าและการนำเข้ายาเสพติดชายแดน การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง การจัดกำลังสกัดกั้น ป้องปราม ภายใต้การบริหารจัดการเป็นการเฉพาะ และเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

๖.๒.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ด่านถาวรทั่วประเทศ โดย

๖.๒.๓.๑ ในพื้นที่ท่าอากาศยานนานาชาติทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และท่าอากาศยานนานาชาติอื่นๆ เพิ่มประสิทธิภาพของชุดปฏิบัติการในพื้นที่ เครื่องมืออุปกรณ์ ระบบข้อมูล การประสานงาน ฯลฯ

๖.๒.๓.๒ ในพื้นที่ด่านพรมแดนตามแนวชายแดนทั่วประเทศ จัดกำลังปฏิบัติงานแบบสนธิกำลัง พัฒนาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน เครื่องมืออุปกรณ์ ระบบข้อมูล ฯลฯ

๖.๒.๔ เร่งพัฒนาประสิทธิภาพจุดตรวจเส้นทางทั้งเส้นทางหลัก-เส้นทางรอง เป็นเครือข่ายการสกัดกั้นทั่วประเทศ โดย พัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ให้กับจุดตรวจ จัดกำลังเจ้าหน้าที่ประจำให้เพียงพอ พัฒนาความพร้อมให้กับจุดตรวจ จัดระบบจุดตรวจให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั่วประเทศ และวางระบบอำนวยความสะดวกจุดตรวจ เส้นทางทั้งในระดับประเทศ และ ภาค

๖.๔ ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงกลาโหม (บก.ทท. ทบ. ทร. ทอ.)

สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

แผนงานที่ ๗ การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

๗.๑ เป้าหมาย

๗.๑.๑ พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการในทุกระดับทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถเอาชนะปัญหา ยาเสพติดที่ประกาศเป็นวาระแห่งชาติ

๗.๑.๒ เพิ่มความเข้มแข็งให้การบูรณาการในระดับพื้นที่ในทุกจังหวัด

๗.๑.๓ วางระบบอำนวยการและบริหารจัดการในพื้นที่พิเศษที่มีปัญหารุนแรง

๗.๒ แนวทางดำเนินงาน

๗.๒.๑ ปรับระบบอำนวยการและบริหารจัดการแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินฯทุกระดับ ทั้งในระดับส่วนกลาง-ภาค-จังหวัด-อำเภอ-หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ โดย

๗.๒.๑.๑ จัดตั้งศูนย์อำนวยการฯ แห่งชาติ เป็นกลไกอำนวยการนำการแก้ไข ปัญหายาเสพติดระดับชาติ เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการและสั่งการจากระดับชาติถึงระดับต่างๆ และ จัดตั้งสำนักงานอำนวยการกลางฯ โดยสนธิกำลังจากหน่วยที่เกี่ยวข้อง มาปฏิบัติงานในฐานะฝ่าย อำนวยการของประเทศ

๗.๒.๑.๒ ยกกระบวนข้อมูล การข่าวในทุกระดับ เพื่อเป็นเครื่องมือนำการแก้ไข ปัญหา และกำกับ ติดตามการดำเนินงาน โดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงานทุกระดับ โดยใน ระยะแรกของปฏิบัติการฯ ให้ทุกหน่วยเร่งรวบรวมข้อมูลปัญหาเสพติดตามแนวทางต่างๆ เพื่อประเมิน สถานะยาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างถูกต้อง มีคุณภาพ ได้รับการตรวจสอบจากหลายฐานข้อมูล ทั้งนี้ ให้การ รวบรวมข้อมูล เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดช่วงการปฏิบัติของแผน

๗.๒.๑.๓ พัฒนาระบบการจัดการแก้ไขปัญหา ทั้งในระบบแผนงาน ระบบติดตาม และรายงาน ระบบงบประมาณแบบบูรณาการ ให้รองรับแผนพลังแผ่นดินฯ

๗.๒.๑.๔ จัดระบบกำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดทุกหน่วยให้สามารถรองรับ การปฏิบัติงานด้านยาเสพติดที่เป็นวาระแห่งชาติ โดยคัดเลือกกำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดที่มี คุณภาพ ซื่อสัตย์ มีการขึ้นทะเบียนกำลังพล ใช้ระบบขึ้นควบคุมทางยุทธการตามแผนฯ เพื่อให้เกิดเอกภาพ ในการปฏิบัติ รวมทั้ง มีระบบสร้างขวัญกำลังใจ ฯลฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านยาเสพติดเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ

๗.๒.๑.๕ จัดตั้งคณะติดตาม นิเทศ เพื่อกำกับ ติดตามการดำเนินงานในนามของ ศูนย์อำนวยการฯ แห่งชาติ

๗.๒.๑.๖ พื้นที่เป้าหมายที่มีระดับปัญหามากเป็นพิเศษ เกินกว่าศักยภาพในพื้นที่ ตามลำพังจะแก้ไขปัญหาได้ จัดตั้งกลไกบริหารจัดการเป็นการเฉพาะภารกิจ ได้แก่พื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคเหนือตอนบน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่ กทม. รวมทั้ง พื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจากนี้ โดยให้ พื้นที่พิเศษเหล่านี้ มีการบูรณาการมาตรการต่างๆตาม ๗ แผนงานหลักอย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาในแต่ละ ละกลุ่มพื้นที่

๗.๒.๒ พัฒนาการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ โดยใช้ พื้นที่เป็นตัวตั้งของการ แก้ไขปัญหา ส่วนกลางเป็นผู้สนับสนุน ให้พื้นที่เป็นผู้วางแผน เป็นเจ้าของปัญหา เป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ตามสภาพปัญหา เป็นผู้ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในพื้นที่เอง เพื่อลดปัญหาเสพติดให้ได้ผล

๗.๒.๓ พื้นที่เป้าหมายที่มีระดับปัญหามากเป็นพิเศษ เกินกว่าศักยภาพในพื้นที่ตามลำพัง จะแก้ไขปัญหาได้ จัดตั้งกลไกบริหารจัดการเป็นการเฉพาะภารกิจ ได้แก่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ตอนบน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่ กทม.และจังหวัดปริมณฑล รวมทั้ง พื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจาก นี้ โดยให้พื้นที่พิเศษเหล่านี้ มีการบูรณาการมาตรการต่างๆตาม ๗ แผนงานหลักอย่างเหมาะสมกับสภาพ ปัญหาในแต่ละกลุ่มพื้นที่

๗.๒.๓.๑ ลดปัญหาการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนของปัญหามากที่สุดของประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายดำเนินงานชัดเจน บูรณาการทุกมาตรการและเสริมสร้างความเข้มแข็งของพลังแผ่นดิน เพื่อให้เกิดกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจร นำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดรักษาในระบบที่เหมาะสม ติดตามช่วยเหลือ ดูแลภายหลังผ่านการบำบัดรักษาให้มีอาชีพ มีงานทำ จัดชุดปฏิบัติการเพื่อกดดันปราบปรามจับกุม นักค้ายาเสพติดและแหล่งมั่วสุมที่เป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการทำคามผิด

๗.๒.๓.๒ ลดปัญหาการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อความไม่สงบในพื้นที่ โดย จัดทำแผนบูรณาการแก้ไขอย่างครบวงจร โดยบูรณาการงานยาเสพติดควบคู่กับงานยุทธศาสตร์มวลชน การแก้ไขปัญหาคความมั่นคง และปัญหาพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน นำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดรักษาในระบบที่เหมาะสม ติดตามช่วยเหลือ ดูแลภายหลังผ่านการบำบัดรักษาให้มีอาชีพ มีงานทำ พัฒนาระบบงานการข่าว งานปราบปรามและมาตรการทางกฎหมาย ให้เชื่อมโยงระหว่างกัน สามารถนำไปสู่การปราบปราม จับกุม เครือข่ายและนักค้ายาเสพติด สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันทางศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน การบำบัดรักษาในพื้นที่

๗.๒.๓.๓ ลดปัญหาการลักลอบปลูกฝิ่นแบบบูรณาการ โดยผสมผสานมาตรการปราบปราม การป้องกัน การบำบัดรักษา และพัฒนาทางเลือกตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งจะต้องมีการจัดระบบบริหารจัดการโครงการเป็นพิเศษ

๗.๓ ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

๙. ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์

๙.๑ ระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในภาพรวมและระดับพื้นที่ลดลง

๙.๒ จำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ลดลง

๙.๓ จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่ประสบปัญหายาเสพติดลดลง

๙.๔ ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติดของรัฐบาลเพิ่มขึ้น

๑๐. กลไกและโครงสร้างการบริหารจัดการ

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนฯ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จึงได้กำหนด ดังนี้

๑๐.๑ ระดับนโยบาย มีคณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นกลไกระดับชาติในการกำหนดนโยบาย มาตรการและแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ

๑๐.๒ ระดับประเด็นยุทธศาสตร์ภาพรวม (Agenda) ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะ ยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.) เป็นองค์กรอำนวยการ รับผิดชอบการอำนวยการ กำกับ ติดตามการนำ Roadmap และยุทธศาสตร์ทุกด้านไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานเฉพาะด้านรับผิดชอบการอำนวยการ กำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายแต่ละ ด้าน ตามที่จะระบุในคำสั่ง ศพส.ในระยะต่อไป

๑๐.๓ ระดับภารกิจ (Function) ศพส. กระทรวง กรม หน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานตาม ภารกิจที่รับผิดชอบ โดยเน้นการบูรณาการแผนงบประมาณ และบูรณาการภายในหน่วยงาน และระหว่าง หน่วยงาน ให้เกิดเอกภาพ และมุ่งต่อการสนับสนุนการดำเนินงานระดับพื้นที่

๑๐.๔ ระดับพื้นที่ (Area) กลไกหลักรับผิดชอบเฝ้าระวังและดำเนินงานในพื้นที่ ได้แก่

๑๐.๔.๑ ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานคร และจังหวัด (ศพส.กทม./ศพส.จ.) โดยผู้ว่าราชการจังหวัด/ผอ.ศพส.จ.และ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร/ผอ.ศพส.กทม. เป็นผู้รับผิดชอบการบูรณาการแผนงบประมาณ และ อำนวยการ กำกับ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ ร่วมกับส่วนราชการ ศพส.ภาคประชาชน และ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

๑๐.๔.๒ ศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเขต และอำเภอ (ศพส.ข./อ.) โดย ผู้อำนวยการเขตและนายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ รับผิดชอบ นโยบาย แนวทาง และแผนงานโครงการที่ ศพส.กทม./ศพส.จ.ไปประสานการปฏิบัติการร่วมกับองค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่

๑๐.๔.๒ ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดระดับภาคตามที่จะมีคำสั่งในระยะ ต่อไป ทำหน้าที่อำนวยการประสานและสนับสนุนในภารกิจด้านการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด ใน ระดับภาค ประกอบด้วย ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกองทัพภาคที่ ๑- ๔ (ศพส.ทภ. ๑- ๔) ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกองบัญชาการป้องกันชายแดน จันทบุรี - ตราด (ศพส.กปช.จต.) ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกองบัญชาการตำรวจนครบาล/ตำรวจภูธร ภาค ๑-๙ /ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศพส.บช.น./ภ. ๑-๙/ศชต.)

๑๐.๔.๓ องค์กร อำนวยการประสานพื้นที่เฉพาะ ที่ ศพส.จะมีการจัดตั้ง ที่สำคัญได้แก่ การแก้ไขปัญหพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติดกรุงเทพมหานคร การสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชาย แดนภาคเหนือตอนบน การแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑๑. การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

การนำยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม กำหนดให้มีการจัดทำแผนงบประมาณ การปฏิบัติการ และการประเมินผลรองรับ ดังนี้

๑๑.๑ กำหนดแผนปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ทุกส่วนราชการจัดทำแผนและงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ตาม Roadmap แต่ละช่วงระยะเวลา

๑๑.๒ กำหนดแผนปฏิบัติราชการรองรับแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕- ๒๕๕๘ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

๑๑.๒.๑ ทุกส่วนราชการ จังหวัด กลุ่มจังหวัด นำกรอบยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ ไปเป็นแนวทางในการแผนปฏิบัติราชการรองรับแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕- ๒๕๕๘ ตามกรอบระยะเวลาที่สำนักงบประมาณกำหนด

๑๑.๒.๒ สำนักงาน ป.ป.ส. นำกรอบยุทธศาสตร์ตามพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) สำหรับเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของทุกภาคส่วนให้ประสานสอดคล้องกัน

๑๑.๓ การอำนวยการปฏิบัติ

๑๑.๓.๑ การแปลงนโยบาย/แผนไปสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับ ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

๑๑.๓.๒ ให้ทุกหน่วยงานที่มีงบประมาณ จัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผน ตัดโอนงบประมาณให้กับหน่วยปฏิบัติในภูมิภาคและจังหวัด และแจ้งให้ ศพส.จ. ได้รับทราบเพื่อบูรณาการการดำเนินงาน

๑๑.๔ การกำกับ ติดตาม รายงานและประเมินผล

๑๑.๔.๑ รายงานข้อมูลสถานการณ์และการดำเนินงาน ตามวงรอบและระบบ คณะอนุกรรมการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม กำหนด

๑๑.๔.๒ สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมมือกับสถาบันวิชาการจัดให้มีการประเมินสถานการณ์และผลการดำเนินงาน ทั้งระดับภาพรวม ระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ รายงานศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.) คณะกรรมการ ป.ป.ส. และ คณะรัฐมนตรี เพื่อการปรับเป้าหมายและพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน

**ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดิน
เอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ
(ศพส.)**